

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 277

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
TELEFON UPRAVE: 25-67 in 28-67
TELEFON OGLASNEGA ODDELKA 25-67
Poslovalnica Ljubljana, Frančiškova 6. tel. 46-91
Poslovalnica Celje, Prešernova 3. telefon 280

Maribor, četrtek 5. decembra 1940

NAROČNINA NA MESEC
Prejeman v uravi ali po pošti 14 dn.
Dostavljen na dom 16 dn. tujca 30 dn.
POŠTNI ČPKOVNI RAČUN 11.000

Cena
din 1.—

Premiki na albanskem bojišču

Spremembe pri Santi Kvaranti in Argirokastru — S severnega odseka ni posebnih poročil — Močnejše udejstvovanje italijanskega, grškega in angleškega letalstva — Italijani zanikujejo letalski napad na Neapelj

SANTI QUARANTA

ATENE, 5. dec. ZPV. V teku včerajšnjega dne so se grške čete zelo približale pristanišču Santi Kvaranta, ki služi za izkrcavanje pomožnih italijanskih čet. Zadnja poročila z bojišča javljajo, da so Grki v pretekli noči vkorakali v luko Santi Kvaranta (Porto Edda), na južni obali Albanije. Boji so bili zelo hudi. Italijanske čete, nevajene ostre zime in snežnega meteža v burji, se niso mogle upirati močnemu pritisku Grkov. Med zasedanjem Santi Kvarante je močan artilerijski ogenj Grkov neprestano obstreljeval italijanske položaje. Italijani so se morali umakniti pred grškim navalom tudi pri Premetliju. Kljub italijanskemu protinapadu se je Grkom posrečilo v tem sektorju zavzeti več novih postojank, manjših vasi. Zaradi slabih prometnih zvez napredujejo grške čete počasi in previdno, ker mora v velikem snegu in metežu prihajati material in hrana za vojsko kakor javlja United Press. Italijani poročajo, da so zapustili Porto Eddo,

Argirokastron in Premeti. Grške čete so prevzele inlcativno v vseh smereh.

ARGIROKASTRO

ATENE, 5. dec. CBS. Po še neuradnih poročilih so grške čete napredovale naprej od pristaniškega mesta Santi Quarante, od koder se Italijani umikajo proti severu. Prispelo so vesti, da so Italijani po zavladanju Grkov na okoliških višinah izpraznili mesto Argirokastru, v katero so Grki že vkorakali. Na severnem odseku zaradi snežnih zametov ni mogoče dobiti jasne slike o položaju. Poročajo samo, da napredujejo Grki še dalje v severni in zahodni smeri.

BOMBARDIRANJE TIRANE

ATENE, 5. dec. Associated Press. V teku včerajšnjega dne je bila Tirana hudo bombardirana. Računajo, da je bilo več zadetkov v polno.

TEREN IN STRATEGIJA

ATENE, 5. dec. Reuter. Pažnja vojnim dogodkom v Albaniji je predvsem posvečena topograskemu poteku površja. Tu

so mnenja, da se grške sile ne boje spopadov s sovražnikom tudi v ravninskem delu Albanije, izven goratega predela. Dosedanja grška taktika je uspela v goratem delu bojišč. Grki so mnenja, da bodo njih preizkušene sile kos tudi moto. rizičnim sovražnim oddelkom. V primeru umika bi imeli Grki prednost, ker imajo az seboj gore, ki bi jih moral sovražnik naskakovati, Grki bi jih pa tem lažje branili z razgledom na sovražnika pred seboj.

VCERAJSNJE ITALIJANSKO POROČILO

RIM, 5. dec. Stefani. Italijansko vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče vojno poročilo z albanskega bojišča: Na grški fronti je ponovljene napade množičnih sovražnikovih skupin, izvršenih s pripravo in pomembno podporo topništva, zadržal neomajen odpor naših čet, ki so izvršile krepak protinapad. Naša letala so podprla nastop naših čet s srditim bombardiranjem, posebno pokrajine v zahodni Erzekeji. Naši bombniki so uspešno

napadli luke in utrdbe na morjih. V letalski bitki je neka naša letalska skupina zbila šest letal nad Tirano. Tri naša letala se niso vrnila. Sovražnikova letala so metala bombe na Mirako in na Elbasan in ubila dve ženski, enega otroka in nekega delavca. Stvarne škode pa niso povzročile. Naša letala so torpedirala v zalivu Sudu na Kreti dve sovražnikovi križarki.

RIM, 5. dec. Unp. Službeno poročilo javlja, da so se operacije na vseh frontnih odsekih nadaljevale. Bombardirana so bila mesta in vojaške naprave v zaledju grške fronte. Izvršen je bil tudi letalski napad na Kreto.

ITALIJANSKI DEMANTI

RIM, 5. dec. Stefani. Londonski radio je sporočil, da so angleška letala bombardirala Napoli in tamošnje petrolejske rafinerije in železniško progo, kjer da so nastali požari. Prav tako je javil o eksplozijah po napadu na druga italijanska letališča. Prebivalci Napoli so se temu lahko smejali, ker ni bilo nad mestom nobenega angleškega letala.

Sovjetska zveza ostane izven vojne

SSSR se ne bo angažirala v nobeni akciji, ki bi jo utegnila zaplesti v vojno s katero izmed vojskujočih se skupin — Z Japonsko bi sklenla nenapadno pogodbo samo ako se Japanci umaknejo iz Kitajske in Notranje Mongolije — Podpira bo še dalje Čangkajska

CURIH, 5. dec. ZPV. Kakor poročajo tukajšnji listi iz Londona, objavlja poročevalac Ever, ki je znan po svojih dobrih zvezah v Moskvi, v listu »Daily Herald« nekaj zelo zanimivih podatkov o zadnjih razgovorih Molotova v Berlinu. Dopisnik pravi, da je Molotov izjavil na način, ki ga v Berlinu gotovo niso mogli napačno razumeti, da Sovjetska zveza ne bo prevzela nobenih obveznosti, ki bi jo mogle sedaj ali v bodočnosti zaplesti v sovražne odnose s to ali ono skupino vojskujočih se sil. Sovjetska zveza nima interesa spuščati se v agresivne akcije niti proti Perzijskemu zalivu niti v kateri drugi smeri. Razširitev sovjetskih mej na Baltu in nasproti Romuniji je bila neobhodna potreba zaradi strateških ozirov, dočim je bilo za priključitev vzhodne Poljske merodajno dejstvo, da prebivajo tam Ukrajinci. Sovjetska zunanja politika

zasleduje le cilj »varnostnih področij«, ne pa »interesnih sfer«. Zaradi tega je Sovjetska zveza tudi zainteresirana na tem, da se prepreči nadaljnje razširjenje vojne na Balkan in Turčijo. Na željo Molotova sploh ni bilo nobenega razpravljanja o vprašanju nadaljevanja ali ustavitve sovjetske podpore Čangkajsku. Molotov je izjavil, da bi Sovjetska zveza sicer pozdravila sklenitev nenapadne pogodbe z Japonsko, toda taka sklenitev je odvisna samo od Japonske. Kot najvažnejši korak do take pogodbe smatra Sovjetska zveza umik japonskih čet iz severne Kitajske in Notranje Mongolije.

MOSKVA, 5. dec. Reuter. Sovjetski poslanik v Tokiu je izjavil, da bo ostala politika Sovjetske zveze do Kitajske neizpremenjena. Tudi se ne bo menjala po sporazumu med japonsko in nankinško

vlado. Tass uradno javlja, da je japonski zunanji minister obvestil ruskega poslanika v Tokiu o vsebini sporazuma, podpisanega v Nankingu. Naglasil je, da člen sporazuma, ki govori o pobujanju komunizma na Kitajskem, ni direktno naperjen proti Sovjetski zvezi, nego ima mednarodni značaj. Dejal je, da želi Japonska v vsakem pogledu zadovoljiti sovjetskim interesom in se prilagoditi razmerju, ki naj bi odnošaje med obema državama izboljšalo.

NEW YORK, 5. dec. Reuter. Dopisnik »New York Herald Tribune« javlja, da bo v Vladivostoku skoro odprt ameriški konzulat, ki je bil zaprt od leta 1924 dalje. Sklep je bil tudi eden izmed problemov, ki sta jih reševala Sumner Welles in sovjetski poslanik Ulmanski na konferencah od avgusta dalje.

ADMIRAL DARLAN

je v imenu francoskega vojnega ministr-

stva sprejel maršala Pétain pri ogledu vojne luke Toulon.

Podržavljenje petroleja v Romuniji

BUKARESTA, 5. dec. Associated Press. Romunija je v sredo odkupila vse cevi, črpalke, postaje, rezervoarje in druge industrijske naprave petrolejskih družb. Družbi Standard Oil Company je bilo nakazanih 100.000 dolarjev odkupnine.

BUDIMPEŠTANSKI ZAROTNIŠKI PROCES

BUDIMPEŠTA, 5. dec. DNB. Dne 16. t. m. se bo pričel tu proces proti državnemu poslancu Virthu in 20 drugim članom organizacije puščičastih križarjev, ki so obtoženi zaradi zbiranja eksplozivov in pripravljanja prevratne akcije. Mimo tega so obtoženi zarote proti državnemu poglavarju, katerega so namerali ujeti. Namen ujetja naj bi bil prisiliti ga, da podpiše ukaz o imenovanju voditelja puščičastih križarjev Salaszija za predsednika nove vlade.

ALARM V ŠVICI

ZENEVA, 5. dec. DNB. Sinoči ob 21.25 je bil znak za alarm, ki je trajal vse do 22. ure. Nad Švico so letela angleška letala.

POTRES V SILISTRIJI

SOPIJA, 5. dec. DNB. V bolgarskem mestu Silistriji je bilo predvčerajšnjim nekaj manjših potresnih sunkov, ki so bili najbrže v zvezi z zadnjimi premiki v Romuniji.

Španska obljuba Angliji in USA

CURIH, 5. dec. ZPV. Kakor poroča »Zürcher Zeitung« iz Londona, pravijo tam, da ne vsebuje plačilni sporazum med Anglijo in Španijo nobene politične odredbe, toda »Daily Telegraph« misli, da se v Madridu popolnoma dobro zavedalo, da bi gospodarske in finančne ugodnosti, ki jih nudi Anglija Španiji, ta-

koj prenehale, čim bi se Španija tesneje naslonila na zvezo sil osl. Sicer pa je dal general Franco pretekli teden tako v Washingtonu kakor v Londonu zagotovilo, da Španija nikdar in pod nobenim pogojem ne bo direktno sodelovala v sedanjih vojni. Ta zagotovila so, kakor pravi list, »skoraj obvezna«.

Zbor romunskih frontnih bojevnikov

CURIH, 5. dec. ZPV. Po vesteh iz Bukarešte je imel general Antonescu dolg razgovor z Valerjem Popom. Kakor se govori, bo v nedeljo veliko zborovanje romunskih frontnih bojevnikov, ki naj bi se spremenilo v veliko demonstracijo proti Madžarom, kar je razvidno tudi iz razglasa voditelja organizacije frontnih bojevnikov generala Pugulesca. Pugulescu pravi v razglasu, da so bile Bukovina, Dobruđa in Transilvanija uropane Romuniji in da zaradi tega tisoč bivših frontnih bojevnikov ne morejo najti več

miru v svojih domovih. Na tem zborovanju bo v nedeljo govoril tudi vodja države general Antonescu sam.

ANGLEŠKI VOJNI KABINET

LONDON, 5. dec. Reuter. V spodnji bornici je bil prečitan odgovor Attleeja na neko vprašanje glede razširitve sedanjega angleškega vojnega kabineta. Attlee pravi v tem odgovoru, da ministrski predsednik zaenkrat ne namerava razširiti vojnega kabineta z zastopniki dominionov.

Dve letalski nesreči v Ameriki

CHICAGO, 5. dec. Transradio. Potniško letalo družbe »Air Line« se je zrušilo blizu letališča v Chicagu na zemljo. Sedem potnikov je našlo smrt pod razvalinami.

MEXICO CITY, 5. dec. Blizu Tuxpana pri Veracruzu se je zrušilo na zemljo letalo brazilске letalske družbe in zgorelo. Letalo je bilo namenjeno v Brazilijo.

SPOSOBNOST AMERIŠKIH LETAL

LONDON, 5. dec. Reuter. Šele zdaj se je izvedelo, da so bila iz Amerike dobljena ona letala, ki so posnela poškodovane italijanske vojne ladje v Tarentu. Angleško zrakoplovstvo je navdušeno o konstrukciji teh letal, ki so zdaj v službi; izkazala so se sijajno v mnogih operacijah. Ta letala so neobičajno koristna za obalno službo. Zdaj šele lahko vemo, zakaj so se Francozi z ameriški letali izvrstno branili pred veliko letalsko premočjo Nemcev.

Manjši napadi na London

Tudi včeraj in v pretekli noči ni bilo večjih nemških letalskih napadov na Anglijo — Manjše skupine so zopet napadle London in nekaj drugih angleških mest — Nove nemške akcije proti angleškemu trgovskemu brodogradu — Angleški napadi na nemška in italijanska mesta

VČERAJSNJE NEMŠKO POROČILO

BERLIN, 5. dec. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo: Nemško podmorniško brodogradništvo beleži nove uspehe v trgovinski vojni proti Angliji. Neka podmornica je potopila 6 oboroženih sovražnikovih trgovinskih ladij z 31.500 tonami. Med 2. in 3. decembrom so močne letalske skupine napadle pristaniške naprave v Bristolu z bombami vseh kalibrov. Vremenske razmere so bile zelo neugodne in so nemška letala morala leteti pod najnižjimi oblaki, da bi zadela cilje, ki so bili označeni v naredbi. Mnogoštevilni opazovalci potrjujejo, da so bombe točno zadele cilje. V feku noči smo ponovno bombardirali tudi Southampton. Včeraj so lahka in težka bojna letala napadla letališča, taborišča čet, prometne naprave in orožarne. Vrgli smo bombe na London in na neko tovarno za izdelovanje orožja v Greenhamu. Nemška letala so zadela letališče in uničila več letal na tleh v Sorensu. 400 km severozahodno od Irske je neki nemški bombnik napadel velik konvoj in zadel ter potopil neko trgovinsko ladjo za 4900 ton. V noči od 3.

na 4. december smo nadaljevali napade na razne važne vojne cilje v Srednji in Južni Angliji, in sicer kljub neugodnemu vremenu. Nekaj angleških letal je ponoči metalo bombe na zahodno in jugozahodno Nemčijo. Nekatera poslopja so poškodovana, človeških žrtev pa ni.

DANAŠNJE POROČILO

BERLIN, 5. dec. DNB. Sinoči je bilo neobičajno živo na nemških letališčih v severni Franciji. Jate eskadrilj so odletavale v srednjo Anglijo in London ter ga bombardirale. V Londonu je bil več ur dan znak za alarm. Letala so odvrгла mnogo bomb v pristaniške naprave Londona ter jih razdejala.

POROČILO NEUTRALNE AGENCIJE

BERLIN, 5. dec. Unp. Uradno sporočilo javlja, da so nemške zračne sile ponovno napadle London in mesta na srednjem Angleškem. Eskadrilja za eskadriljo je odletela iz baz v severni Franciji ter bombardirala vojaške naprave in druge industrijske objekte. Napaden je bil tudi angleški konvoj, potopljenih je bilo šest tovornih parnikov. Konvoj je napadla neka nemška podmornica 250 milj zahodno od irske obale.

ANGLEŠKA POROČILA

LONDON, 5. dec. Reuter. Letalsko ministrstvo javlja, da so bila mesta srednje Anglije in London cilj včerajšnjih in nočnih letalskih napadov. Vržene so bile eksplozivne in zažigalne bombe ob svitu svetlobnih raket. Število žrtev ni veliko. Letalska aktivnost je o polnoči ponehala.

LONDON, 5. dec. Reuter. Sovražna letalska aktivnost nad Anglijo je bila sinoči in ponoči šibka. V noči od torka na sredo so sovražna letala močno napadla Birmingham. Nastali so mnogi požari, število žrtev je sorazmerno z ostrino napada majhno. Porušenih je več privatnih hiš, šol, cerkev, bank, kinematografov in policijskih poslopj.

ANGLEŠKI LETALSKI NAPADI

LONDON, 5. dec. Reuter. Letala RAF so v sredo hudo bombardirala Turin in Düsseldorf. Povsod so bile vržene eksplozivne in zažigalne bombe.

1056 UR NAPADOV

LONDON, 5. dec. Reuter. Od začetka nemške letalske ofenzive, od avgusta letos, je bil London 1056 ur ali sedem zaporednih tednov deležen zračnih napadov.

Francija pred važnimi odločitvami

Po švicarskih informacijah zanikujejo v Vichyju namero o pristopu Francije k zvezi osi — Lavalova prizadevanja baje nimajo v vladi večine — Maršal Pétain na inspekciji v Toulonu

CURIH, 5. dec. ZPV. Po poročilih iz Vichyja zanikujejo tam iz Amerike razširjene vesti, po katerih naj bi Francija pristopila k zvezi sil osi in dala na razpolago svoje kolonije in svojo vojno morarico za vojno proti Angliji. Izjavljajo, da bo Francija ohranila še dalje svoje dosedanje stališče in bo kolonije, ako bi jih kdo napadel, sama branila. Prav tako tudi izjavljajo, da je francoska vlada odklonila nemški predlog, po katerem naj bi francoske tovarne v nezasedeni Franciji izdelale 2000 letal za nemško vojsko. To je vlada storila kljub temu, da vlada v nezasedeni Franciji velika brezposelnost in bi s sprejetjem tega naročila našlo več tisoč francoskih delavcev zaposlitev. Na drugi strani pa krožijo še dalje vesti, da si ministrski podpredsednik Laval še dalje prizadeva izvesti svoje načrte, čeprav v sedanji vladi nimajo zaslombe v večini. Ni zato izključeno, da ne bi nastali v vichyjski vladi resni spo-

ri, ki bi mogli voditi do daljnosežnih sprememb.

VICHY, 5. dec. ZPV. Maršal Pétain je pregledal včeraj pomorsko bazo v Toulonu in obiskal vojno ladjo »Strasbourg«. Tu sta ga pričakala vojni minister admiral Darlan in poveljnik francoske vojne mornarice de Laborde. Ta obisk smatrajo v političnih krogih kot znak za eventualno izpremembo francoske politike in pristop Francije k silam osi. »Foreign Correspondent« javlja, da bi tako Francija odstopila svoja oporišča v severni Afriki, kar bi znatno okrepilo akcije sil osi v Sredozemlju. Bodočnost bo pokazala, če bo Francija res napravila ta korak.

PARIZ, 5. dec. TPV. Tednik »La Garde« objavlja zanimiv članek o maršalu Pétainu in pravi s tem v zvezi, da bo potrebno tesnejše sodelovanje med Francijo in Nemčijo, zlasti v zahodni Afriki,

ki je zastrupljena z akcijami generala de Gaullea, ki dobiva podporo od Anglije. Ni tudi izključeno, da bo morala Francija napovedati Angliji vojno, toda v tem primeru bi nastala nevarnost angleškega bombardiranja Pariza in drugih francoskih mest, kar se ne sme zgoditi. Kljub temu mora Francija najti način za sodelovanje z Nemčijo. Ministrski podpredsednik Laval bo potoval v Berlin in se gotovo ne bo vrnil od tam praznih rok.

BERLIN, 5. dec. ZPV. V berlinskih poučenih krogih zatrjujejo, da bo v kratkem sledil sestanek nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa z Lavalom. Ribbentrop se sedaj še posvetuje z ekspertom za Francijo Abetzom, da ugotovi, ali je že napočil čas za ta sestanek ali ne. Verjetno je, da se bo tega sestanka med Ribbentropom in Lavalom udeležil tudi italijanski zunanji minister grof Ciano.

Nemško-romunska zvezna pogodba

BERLIN, 5. dec. Association Press. Nemčija in Romunija sta podpisali desetletni sporazum o novi zvezi. Sporazum zajema vsa vprašanja na gospodarskem polju ter ureja predvsem prometne probleme med obema državama, način plačevanja izvoza in uvoza industrijskih iz-

delkov in poljedelskih pridelkov obeh držav. Sporazum je bil podpisan po enotedenskih posvetovanjih. Nemčija je obljubila Romuniji večji kredit za nabavo strojev in orodja za kmetijstvo ter finančni kredit za privatne banke kot zameno za romunske produkte.

Japonska intervencija v Siamu?

Tokio, 5. dec. DNB. »Tokio Ašahi Šimbun« pravi, da obstaja kljub zapretju meje med Siamom in Indokino še vedno možnost mirne rešitve siamskoindokinskega pora. Ta spor ni v japonskem interesu, katerega želja je, da se Daljni vzhod pomiri, ampak bi koristil samo Angležem. Zaradi tega je treba pričakovati japonsko posredovanje za preprečitev nadaljnjih sovražnosti.

HANOI, 5. dec. ZPV. Francoske čete so obdržale vse položaje na meji, čeprav jih Siamci močno napadajo. Vse brzojavne in telefonske zveze so prekinjene, stik s svetom ima Indokina le še preko Singapura.

SANGHAJ, 5. dec. DNB. Jutri bo odprt redni promet med Japonsko in Siamom preko južne Indokine.

Sovjetski list o sodobnem vojskovanju

MOSKVA, 5. dec. DNB. List rdeče vojske »Krasnaja Zvezda« piše o novih metodah bojevanja po izkušnjah na zahodnem bojišču. Kvalitativno povečanje vojnih sredstev je dovedlo do kvalitativne izpremembe v metodah vojskovanja. Neobičajno nagli tempo nemške ofenzive na zahodni fronti je pripisati tehnični premoči in boljšemu vodstvu Nemcev ter notranji slabosti nasprotnikov. Uspeh nem-

škega predora je dokaz ogromnih sposobnosti današnje moderne tehnike. Tako na Poljskem kakor v Franciji so Nemci najprej preganjali sovražnika, nato ga pa streljali. Tretja pomembnost modernega bojevanja je uporaba modernih obveščevalnih sredstev, kar je omogočilo stalno sodelovanje vseh čet ter celotne ofenzivne sile.

Katastrofa 5. švedskih letal

STOCKHOLM, 5. dec. DNB. Pet švedskih vojnih letal, ki so odletela na vaje, se ni vrnilo v svoje baze. Tri aparate so našli v teku noči težko poškodovane. Dva pilota sta mrtva, trije člani posadke težko ranjeni. Drugi dve letali in tri pilote še pogrešajo.

MANNERHEIM ODKLONIL

HELSINKI, 5. dec. Stefanj. Maršal Mannerheim je odklonil kandidaturo za predsednika finske republike.

NACIONALIZIRANJE ROMUNSKE INDUSTRIJE

BUKAREŠTA, 5. dec. DNB. Vodijo se pogajanja za koncentracijo celokupne romunske železne industrije na bazi koncerne. Tako naj bi bila nacionalizirana vsa ona industrija, ki je bila doslej še v tujih rokah.

BOJ PROTI KOMUNIZMU V ŠVICI

BERN, 5. dec. Stefanj. Zvezna policija je v več mestih preiskala prostore na sedežih komunistične stranke, ki je bila razpuščena 25. novembra. Zaplenili so večje množno propagandnega materiala.

LETALSKI UČITELJI V KANADI

OTTAWA, 5. dec. Reuter. V neki vzhodni luki Kanade se je izkrcalo na stotine častnikov in moštva kraljevskih letalskih sil, ki bodo v zvezi z imperialnim načrtom vežbali letalske čete v Kanadi.

Hull o ladjah in posojilu

WASHINGTON, 5. dec. V zvezi z izročitvijo trgovinskih ladij USA Veliki Britaniji je Hull dejal, da še niso v tem pogledu storjeni končni sklepi. Tudi Argentina potrebuje večjo količino trgovinskih ladij. Vprašanje kredita Angliji je bilo razpravljano zdaj po privatnikih, lahko se pa zgodi, da bodo sklepali o tem tudi uradni krogi.

NEW YORK, 5. dec. Reuter. Trgovinsko ministrstvo v Londonu pričakuje, da bo že v prihodnjih dneh dospelo 60 v Ameriki naročenih trgovinskih ladij.

PHILLIPS PRI MORGENTHAU

NEW YORK, 5. dec. DNB. Državni podtajnik v angleškem finančnem ministrstvu Phillips je došel v New York. Imel bo važna posvetovanja z ameriškim finančnim ministrom Morgenthauom.

NEW YORK, 5. dec. Reuter. Phillips je po prihodu v New York dejal, da finančni položaj Anglije še nikoli ni bil tako ugoden, kakor je zdaj. Konferiral bom s ministrom Morgenthauom in ostalimi višjimi funkcionarji v Washingtonu. Vem kaj bodo oni hoteli vedeti o finančnem položaju Velike Britanije. S tem jim bom tudi lahko potregel. Novinarjem je Phillips še dostavil, da znašajo izdatki Anglije 45 milijonov dolarjev na dan.

TURŠKO-ANGLEŠKI FINANČNI SPORAZUM

LONDON, 5. dec. Uradno javljajo iz Londona, da sta Turčija in Anglija podpisali nov finančni sporazum.

RAZLASTITEV ŽIDOV NA SLOVAŠKEM

BRATISLAVA, 5. dec. DNB. Notranji minister Šanjo Mach je izjavil novinarjem, da bodo morala dne 1. januarja prihodnjega leta vsa židovska podjetja na Slovaškem preiti v arijske roke.

KOLERA IN TIFUS V TABORIŠČIH

HOBOKEN (NEW JERSEY, USA), 5. dec. Association Press. V sredo so zavlekli v luko poškodovani portugalski parnik »Nyassa« s 458 potniki. Med njimi je bil tudi nemški praktični fizik dr. Rene Hartogs iz Frankfurta. Ko je bil pregnan iz Nemčije, je bival dalje časa v Bruslju. Dr. Hartogs je ob izkrcanju izjavil, da vladata v francoskih koncentracijskih taboriščih kolera in tifus. V tistem taborišču, kjer je bilo 1500 ujetnikov, je umrlo za epidemijami 500 mož.

ODMEVI BITKE PRI SICILIJU

MILAN, 5. dec. Stefani. »Popolo d'Italia« piše še k pomorski bitki pri Sardiniji ter poudarja avtentično dokazano sijajno zmago italijanske vojne mornarice. List podčrtava ne le vojaško, nego tudi praktično vrednost te zmage, ki je našla odmeve celo v Ameriki.

TURKI SE SELE IZ DOBRUDŽE

SOFIJA, 5. dec. DNB. Sofijski list »Zora« piše, da se je 540 Turkov preselilo iz južne Dobrudže v Turčijo še preden so tja prišli Bolgari. Odšli so v Konstanco, od koder jih je zdaj prepeljala neka ladja v Carigrad.

ZIVLJENJE LITVE V SSSR

KAUNAS, 5. dec. Tass, Paleckis, predsednik vrhovnega sveta provizorične litvanske republike je izjavil ob proslavi Stalinove ustave, da je bila v Litvi izvedena osnovna misel te ustave v tem, da so siromašni ljudje dobili zemljo. Nacionalizirana so bila mnoga industrijska podjetja, otvarjajo se povsod šole, knjižnice in gledališča. Naklada listov in izdaja knjig je močno porasla. Litva se za ta uspeh zahvaljuje svoji veliki zaščitnici.

ZAPLENJENA POSTA

NEW YORK, 5. dec. DNB. Angleška cenzura je zaplenila na Bermudskih otokih 3040 futov pošte z veleletala »Clipper«, ki je bila namenjena v USA.

NESREČA PRI PODIRANJU PAVILJONA

NEW YORK, 5. dec. DNB. Pri podiranju nekega paviljona na svetovni razstavi v New Yorku sta se podrla dva stolpa in pokopala pod seboj več desetih delavcev. Trije delavci so bili ubiti, več jih je težko ranjenih.

Borza. Curih, 5. XII. Devize. Beograd 10, Pariz 8.85, London 15.60, New York 4.31, Milan 21.72½, Amsterdam 229.50, Berlin 172.50, Budimpešta 85.

Mariborska napoved: Pooblačilo se bo in postalo bo malo topleje. Včeraj je bila maksimalna temperatura +2.8, danes minimalna —10.4, opoldne —3.8.

Hawaji, 49. zvezda v praporu Zedinjenih držav?

Z veliko večino izglasovan predlog za pristop k USA — Pomen Havajskih otokov in tiho-morska strategija — Tudi Aljaska bo pristopila kot 50. država k zvezi USA

S Honolulu, glavnega mesta Havajskih otokov prihaja vest, da je ljudsko glasovanje s 40.000 proti 20.000 glasovom sprejelo sklep ameriškega kongresa, da pristopijo tudi Havajski otoki kot 49. država k USA. Tako bi ameriška zastava dobila na svojem modrem polju novo zvezdo.

Havajski otoki merijo 16.658 kvadratnih kilometrov in štejejo 411.485 prebivalcev. Povprečna poseljenost znaša 22, na najgosteje naseljenem otoku Oahu pa 131 ljudi na 1 kvadratni kilometer. Med prebivalci je 151.141 Japoncev, 53.085 Filipincev, 89.273 belcev, 27.657 Kitajcev ter 60.546 domačinov, v številu tudi mešanice. Glavno mesto Honolulu šteje 147.450 duš, v Parlu Harbouru so zgradile Zedinjene države najmočnejše oporišče v Tihem oceanu.

Otočje ni za USA le velikega strateškega nego tudi gospodarskega pomena.

Od tod izvažajo mesne izdelke, maslo in sir, žito, sadje in druga živila, dalje petrolej in kemične izdelke v Ameriko, uvažajo pa železne in jeklene izdelke, stroje, avtomobile in tekstilije. Zunanja trgovina otokov je dosegla 1936 219 milijonov funtov šterlingov, od tega je odpadlo 92.44 milijona na uvoz, 127,18 milijonov funtov šterlingov na izvoz. Hawaji so tedaj visoko aktivni in obetajo v sklopu z USA postati še pomembna država.

Po površini bi Havajski otoki kot zvezna država prekašali le zvezne države Rhode Island, Connecticut in Delaware, po prebivalstvu pa države Vermont, Delaware in Nevada. Zvezna teritorija Hawaji in Aljaska sta ob priključku dobila striktno zagotovilo, da bosta kasneje sprejeta kot zvezni državi k USA. Aljaska, ki je bila odkupljena od Rusije l. 1867., je dobila teritorialni statut šele 1912. Havajski

otoki so bili priključeni USA po vojni s Španijo 1898. Dve leti kasneje so dobili teritorialni statut. Upravlja jih notranje ministrstvo iz Washingtona, en zastopnik otočja ima svoj sedež v parlamentu Bele hiše.

Nove prilike v Tihem oceanu so sprožile misel združitve Havajskih otokov in Aljaske z zveznimi državami USA. Z ustanovitvijo močnih pomorskih baz na Hawajih, dalje na Aleutih pri Aljaski in v Srednji Ameriki, so si USA zagotovile kontrolo od polarnih voda do Panamskega prekopa. Cono ob kanalu, ki so jo pridobile USA 1903 od Paname, je smatrali za utrjeni pas. Nova zvezna država v Tihem oceanu bo še bolj približala interese USA k problemom, ki se odpirajo na jugu Azije. V zvezi s Filipini in Singapurom bo ameriški pomorski obrambni sistem z jedrom na Havajskem otočju imel odločujočo vlogo v nadaljnji usodi tega oceana.

EARL OF ATHLONE

generalni guverner dominiona Kanade

Slovenski radikali

Slovenski radikali so sedaj razcepjeni na tri dele. Eni so v JRZ. Zastopa jih v ljubljanskem občinskem svetu podžupan dr. Vl. Ravnihar, v banovinskem svetu pa dr. Sajo-vice iz Kočevja. Skupina dr. Dinka Puca je pri staroradikalih Aci Stanojeviču in Miši Trifunoviču, treja skupina slovenskih radikalov pa je na strani radikalnega glavnega odbora, ki mu predseduje minister dr. Lazar Markovič. Kakor poročajo listi, se je sedaj ustanovil pod vodstvom dr. Milana Koruna v Sloveniji akcijski odbor za zedinjenje radikalov kot sestavni del dr. Markovičevega državnega radikalnega akcijskega odbora. V Beogradu se je oglasila z dr. Korunom na čelu deputacija, ki je obvestila ministra dr. Markoviča o tej ustanovitvi ter mu obenem izročila resolucijo, ki se med drugim glasi:

»Mnenja smo, da se mora tudi v Sloveniji izvajati politika sporazuma, sodelovanja in strpnosti tako, da bo domača politika v skladu z občo državno politiko. Kot del radikalne stranke, ki je v vladni koaliciji z relativno najmočnejšo stranko v Sloveniji, smatramo, da smo upravičeni zahtevati lojalno sodelovanje tudi v vseh vprašanih in ob vseh prilikah, ki se tičejo naših slovenskih razmer in v razmerju, kakor to odgovarja medsebojni moči. Zato pričakujemo od glavnega radikalnega akcijskega odbora v Beogradu in dr. Markoviča, da bosta pripomogla k izvajanju take politike in upoštevala ter podprla naše predloge, da se ustvari obči vladni politiki ustrezno stanje tudi v Sloveniji.«

Deputacija je izročila dr. Markoviču podrobne predloge, ki se nanašajo na najvažnejše potrebe države in banovine glede upravnopolitičnih, gospodarskih in socialnih vprašanj. G. minister dr. Markovič je deputaciji obljubil, da bosta državni akcijski odbor in on upoštevala vse predloge ter ji naročil, da sporoči vsem slovenskim radikalom njegove pozdrave.

Dr. Markoviču je delegacija izročila tudi spisek ustanovljenih akcijskih odborov, ki jim stoji na čelu gg. dr. Milan Korun, odvetnik iz Ljubljane, Joža Krivec, akademik iz Krškega, Hinko Fajdiga, drž. uradnik iz Ljubljane, dr. Stanko Jug, odvetnik iz Ljubljane in Franc Nejdly, kmetovalec iz Prelazkega (okraj Šmarje).

Leninizem in stalinizem

Leninizem — stalinizem je mešanica marksističnega nauka in ruskega duha, zlasti ene njegovih najbolj značilnih lastnosti: nerazumevanja smisla mere in preziranja Evrope. Ljudje, ki so šli v boj pod zastavo marksizma, so dali obraz današnji Rusiji. V boju z ruskimi razmerami pa so ruski marksisti vendarle od dne do dne, bolj izgubljali stik z ostalim človeštvom in umevanje za njegove posebnosti. Ruska zemlja jih je v tem smislu vendarle požrla. Kominternu, to je danes ruska država. Sovjetska zveza. Resnični mednarodni svetovni in občečloveški značaj je kominternu že močno izgubila in danes je nje, na, od Moskve zamišljena naloga zelo podobna tisti, ki si jo je zamislil nemški nacionalni socializem z nemškimi narodnimi manjšinami. Leninisti drugih narodov se tega zanje tragičnega dejstva še ne zavedajo. (Lojze Udé v »Sloveniji«).

GROF CSAKY

madžarski zunanji minister, bo dospel v bližnjih dneh na obisk v Beograd. Obisk

bo v zvezi s prihodom madžarskih parlamentarcev v Jugoslavijo. »Popolo di Roma« piše, da »bodo ob tej priliki razčlunena vsa vprašanja, ki zanimajo obe državi v zvezi s pristopom Madžarske k trojnemu paktu. Italija in Nemčija gledata z zanimanjem na zunanjo politiko Jugoslavije.«

Poveljnik romunskega in nemškega letalstva v Romuniji na oddihu

Nemčija in italijansko-grška vojna

Dopisnik »Novosti« poroča iz Berlina, da je pomirjevalni govor bolgarskega zunanjega ministra Popova naletel v Berlinu na polno razumevanje. »V njem je stvarno zajeto politično mišljenje, ki ga zastopajo berlinski uradni krogi. Sile so prepričane, da se lahko vsa politična vprašanja na jugovzhodu Evrope rešijo na miren način.«

Bojevit duh, ki vlada v Grčiji, odločnost Turčije in reakcija Jugoslavije, ki so jo izzvali gotovi krogi v Bolgariji, dalje ozir na Sovjetsko Rusijo, ki je interesirana na statusu quo na Balkanu, vse to so činitelji, na katere je bil naslovljen

govor Popova. S tem govorom so lahko pomirjeni tudi oni preko Oceana. Oni del govora, ki govori o miru in nevtralnosti, je gotovo pravi izraz občutja bolgarskega naroda.

Glede Turčije niso nastopili v Nemčiji nobeni novi momenti. Turčija ima določeno stališče na jugovzhodu. Nemčija budno spremlja razvoj dogodkov v Grčiji. Revija »Das Reich« je prinesla objektivno sliko položaja na Grškem. V Berlinu ne napadajo Grčije, čeprav je v vojni z Italijo. Nemško-grški odnošaji so prizadeti samo na gospodarskem polju, ker je izvoz otežkočen. Nemčijo ne

interesira kvantiteta angleške pomoči Grčiji, nego le kvaliteta sil, ki bi naj pripomogle k ostvaritvi grških ciljev. V Berlinu ne verujejo, da bi mogla angleška pomoč Grčiji izpremeniti tok razvoja dogodkov na Balkanu. Anglija pač daje pomoč, da pridobi pozicije zase.«

Tovarne brezdimnega smodnika v USA bodo znatno povečali. Vojno ministrstvo je izdelalo v ta namen kredit 10 milijonov dolarjev.

Pšenico za tri leta in slanino za eno leto naprej ima na razpolago Angležem dominion Kanada. Velika skladišča so polna živežnih zalog.

Grška vojna mornarica ima dva moderna rušilca, ki ju je dobila iz Anglije pred dvema mesecema, dalje 12 ostalih rušilcev, 9 torpedovk, 6 podmornic, 1 staro križarko in več manjših ladij.

Važnost angleške sredozemske mornarice

Ep. Montgomery, pomorski strokovnjak vojne mornarice v USA, je napisal v »New York Herald Tribune« med drugim: »Britanija štiti Grčijo. Ves svet nestrno pričakuje nadaljnjih dogodkov. Listi prinašajo vesti o izkrcavanju angleških čet v Grčiji, o ustanavljanju britskih baz na grških tleh in angleški letalski pomoči na albanski fronti.«

Angleška vojna mornarica stalno bdi v Sredozemlju. Tu ni mogel nasprotnik podvzeti nobenih operacij. Britska flota vrši neviden prstič. Če bi britske flote tu ne bilo, bi imel nasprotnik pod kontrolo po zlomu Francije vse ozemlje od Gibraltarja do Sirije in Dardanel. Nihče se ne bi mogel upreti italijanski vojni mornarici, italijanska trgovinska mornarica bi plula svobodno po morju. Italija bi prevzela svobodna morska oporišča v severni Afriki in Grčiji, Turčija bi bila odrezana, z izjemo proti Rusiji, od vsega sevta. Petrolejski vrelci v Iraku in Iranu bi postali plen zavojevalcev. Vse to se pa ni zgodilo, ker je tu angleška vojna mornarica, ki drži položaj v svojih rokah.«

Kultura

Naša življenjska stvarnost in mladinska književnost

Decembar je mesec mladinskih praznikov. Vseposod se to opaža. Bogato okrašena izložbena okna dražijo otroško domišljijo in vznemirjajo z draginjo in pomatjanjem se borečega očeta. Mladinske založbe so, v želji čim uspešneje prebraditi izredno slabe čase sodobnosti, organizirale temeljitejšo reklamo in priporočanje svojih knjig. Kaj naj porečemo k temu? Kakšna je naša mladinska knjiga? Ali ustreza naši življenjski stvarnosti?

Slovinci smo na svojem vetrovnem križišču starih imperialističnih stremiljenj žal še vedno vse premalo razgiban, izkristaliziran in zavestno sodobno usmerjen narod. Zato se res ne smemo čuditi, če so nas vsi veliki dogodki in preobrti v človeški družbi presenečili nepripravljene, če že ne popolnoma zbegane in zmedene.

Naša narodna šibkost izvira iz naše prevelike mehko-be, sentimentalnosti in prožnosti hrbtenice, kakor tudi iz naše pasivne vdanosti v usodo, odn. v silo, ki bi naj izven nas in brez našega smotnega sodelovanja upravljale in vodile našo narodno usodo. V zvezi z vsem tem je pomankanje konkretne vsenarodnega programa, ki bi zrasel iz našega stvarnega socialnega in gospodarsko-kulturnega stanja ter nudil možnost konkretne rešitve vseh vprašanj našega narodnega življenja, ki vznemirjajo naše najširše ljudske sloje.

Nam je treba več konstruktivne skupnosti, več samozavestne aktivnosti, ter realnejše in

sodobnejše orientacije v osnovnih življenjskih vprašanjih. Znati bi morali konkretnije opazovati celote ter zagledati vedno novo življenje v vsej globini in širini njegove življenjske stvarnosti in problematike, opazujoč pri tem dejansko živo dogajanje s totalnostnega stališča medsebojne povezanosti in zavisnosti vseh manifestacij našega narodnega življenja.

Vsega tega pri nas ni; žal niso dani niti osnovni pogoji in možnosti za realiziranje takšnih stremiljenj narodne obnove na poglobljeni socialni vzgoji poedincev in celote. Jasno je, da Slovenci pri takšnem stanju razmer še nimamo točnega, sodobnega ideala vzgoje. Seveda tudi ne jasnosti o veliki važnosti pravilne vzgoje naše mladine s pomočjo mladinske knjige in igre.

Mi še danes ne vemo, ali naj z mladinsko beletristiko in z mladinsko odrsko umetnostjo pospešujemo v otroških generacijah našega naroda tudi v bodoče otroško sentimentalnost, nagnenje k sočustvovanju, k samoodpovedi in dobroti iz usmiljenja, ali pa naj v skladu z duhom in potrebami naše dobe in novih družbeno-političnih prilik razvijamo v naši mladini predvsem smisel za pravico-ljubnost, nagnenje in stremiljenje za spoznavanjem resnice in pravice, za spoznavanjem bioloških in socioloških norm, ki uravnavajo vse življenje. Ali naj vzgajamo našo dečo za slepo pokornost z onemogočanjem zdravega razmišljanja o resničnem življenju, ali pa naj

pomagamo tem našim prihajajočim generacijam, da bodo lahko prišle do pravih spoznanj, do samokritike, samoaktivnosti ter do razvijanja smisla samoupravljanja v lastnih občestvenih zajednicah.

Do teh misli prihajamo, ko čitamo na množestvih prospektih in priporočilih, ki so jih vrgle v javnost tik pred decembrskimi otroškimi prazniki naše založbe mladinskih knjig. Med temi knjigami je mnogo, žal preveč takšnih, ki vlačijo v kruto stvarnost sodobnosti nemogočo navlako srednjeveških, metafizičnih praznoverskih domislic o čarovnicah, vilah, zmajih, palčkih, o neki absolutni lepoti, pravici in renici in narobe o nečem absolutno črnem in negativnem. Takšna mladinska knjiga z miselnostjo in ozračjem iz starih patriarhalnih časov ne more pozitivno in konstruktivno razvijati duševne sile mladine, ki živi v sodobni »kruti« stvarnosti.

Neštetokrat smo že ugotovili, da je nevednež največji revež in suženj. Obvarujmo našo mladino pred takšnimi zablodami s tem, da ji nudimo mladinsko knjigo sodobnosti, ki bo na podlagi novega realizma odpirala tej naši mladini obči ter ji pravočasno in odkrito prikazovala resnico o življenjski stvarnosti!

Zavedajmo se, da je tudi za mladino dosti lepše občutiti v mladinski leposlovni knjigi dih resničnega življenja, polnega odkrivanja novih spoznanj, kakor pa se vračati na področje subjektivnih domislic neverjetnega in nemogočega, to je nazaj v območje laži in potvorb. Le tako bomo vzgajali s pomočjo mladinske realistične knjige našo mladino da bo sposobna biti in predstavljati v novonastajajoči družbeno-politični ureditvi narodno-konstruktivno silo.

Gospodarske vesti

Razmerje cen poljedelskih in industrijskih proizvodov

Danes mnogo razpravljajo o vprašanju, ali so bolj skočile cene poljedelskih ali pa industrijskih proizvodov. Samo to vprašanje je silno važno, ker odgovor nanj nam pove, ali so se tkzv. škarje med cenami industrijskih in poljedelskih proizvodov še bolj odprle, kar bi bilo seveda na škodo poljedelske produkcije, predvsem na račun kmeta. A odgovori so različni. O tem vprašanju je spregovoril tudi upravni odbor srbske poljedelske družbe, ki je v svoji resoluciji konstatiral, da so cene industrijskih proizvodov nesorazmerno visoko skočile in pozval vse konzumente, predvsem pa kmete, naj se organizirajo v nabavljajnih združenjih.

Oni, ki dokazujejo, da so bolj skočile cene poljedelskih proizvodov, navajajo vedno in vedno znova podatke odseka za gospodarska proučevanja pri Nat. banki, da so skočile cene na veliko v enem letu t. j. od avgusta 1939. do avgusta 1940. pri rastlinskih produktih za 116%, a pri industrijskih za 47%. Tudi če predpostavimo, da so ti podatki vsaj kolikor toliko točni, je vprašanje ali oni potrjujejo trditev, da so cene poljedelskih proizvodov narasle v večji meri kakor pa cene industrijskih. Predvsem moramo poudariti, da rastlinski proizvodi niso kar poljedelski proizvodi. Kaj vse se računa med rastlinske proizvode? Ali ne tudi moka, les itd? A to so stvarno produkti različnih industrijskih panog. Nadalje pa, ali ne spada v poljedelsko produkcijo tudi živinoreja, čebelarstvo itd? A cene živinorejskih proizvodov so po tej isti statistiki v razdobju avgust 1939 — avgust 1940 skočile le za 37%, toreja za mnogo manj kakor cene industrijskim produktom, ki so skočile za 47%, ali pa cene mineralnih proizvodov, ki so skočile za 44%. Končno pa sama primerjava stanja v avgustu 1939. in avgustu 1940. ni dobra. Visoka cena koroze, ki je naš najvažnejši rastlinski produkt, je precej vplivala, da je bil skok cen rastlinskih proizvodov ravno v tem času precej nad normalo. Cena na veliko za 100 kg sremeske koroze je bila junija 1939 124,5 din, a junija 1940 182 din, julija 1939 116,5 din, a julija 1940 182 din, avgusta 1939 117,5 din, a avgusta 1940 327,5 din, septembra 1939 115,5 din, a sept. 1940 341,25 din. Kot vldimo, je bil skok cene koroze v avgustu ogromen od 182 na 327 din. Istočasno je skočila tudi cena pšenice od 263 na 313 din. To je vplivalo seveda na povprečen skok cen rastlinskih proizvodov, saj je koroza najvažnejši, a pšenica drugi najvažnejši rastlinski produkt. Tako so samo od julija do avgusta 1940 skočile povprečno cene rastlinskih proizvodov

za 27%, dočim so cene industrijskim ostale skoraj iste. Primerjava med avg. 1939. in avgustom 1940. je torej nepravilna, ker je bil takrat skok cen rastlinskih proizvodov nad normalo. V novembru je že situacija drugačna, ker je cena na veliko za 100 kg koroze, ki je znašala avgusta še 327 din, padla v novembru na ca. 270 din, torej za 18%. Iz tega vsega je jasno, da primerjava med skokom cen rastlinskih proizvodov in industrijskih proizvodov, a prav posebno še za razdobje avgust 1939 avgust 1940, nikakor ne dokazuje, da so cene poljedelskim produktom skočile v večji meri, kot pa

cene industrijskim.

Ni dvoma, da je v ogromni meri kartelirana industrija, lahko izkoristila tudi stanje na denarnem trgu.

To nam vsaj nekoliko tudi ponazorijo razni podatki o skoku cen, ki jih je objavil odsek. Tako je na pr. skočila cena pšenice od avgusta 1939. do avgusta 1940. od 148 na 313 din, a cena moke od 195 na 472 din. Mlmska industrija je torej v mnogo večji meri zvišala cene, kot pa producentje in trgovci s pšenico. Podplati in strojena koža so se procentualno bolj podražili, kot pa nestrojena koža, bombažne tkanine bolj kot pa bombaž,

žagan les bolj, kot pa nežagan itd. To ponazorujejo tudi podatki o skoku cen na malo v Beogradu, ki jih je objavil odsek. Od avgusta 1939. do avgusta 1940. so skočile cene na malo v Beogradu, pri hrani, ki jo prideluje poljedelska produkcija za 23%, pri hrani, ki jo producira industrija in obrt za 28%, pri obleki za 60%, pri kurjavi in razsvetljavi za 25%, pri raznem za 43%. Cene na malo so se v Beogradu torej pri industrijsko-obrtnih produktih vzdignile v mnogo večji meri, kakor pri poljedelskih in to v razdobju od avgusta 1939. do avgusta 1940, ko je bil skok cen poljedelskih proizvodov največji.

Cene industrijskih proizvodov narasčajo v večji meri, kot cene poljedelskih. Pri tem je bil oškodovan tudi kmet, ki mora dražje kupovati, kakor pa prodajati. —sv.

Stanje naših kliringov

NADALJNJE NARAŠČANJE DOLGA V NEMČIJI

Nadaljnje naraščanje dolga v Nemčiji. Primerjava med stanjem naših kliringov 30. in 22. nov.:

Terjatve v Italiji so se močno zmanjšale in sicer za 17.3 na 14.8 milijonov din. Občutno pa še vedno narašča naš dolg v Nemčiji, ki se je med navedenim časom povečal za 16 in sicer na 58 milijonov mark in je znašal tarej 860 milijonov

din če računamo marko po starem tečaju 14.80. Dolg Madžarski se je povečal za 6.5 na 79.1 din dolg Slovaški pa se je zmanjšal za 2.6 na 25.7 milijonov slovaških kron. Dolg Protektoratu pa se je zmanjšal za 1.2 na 50 milijonov Kč, dolg Turčiji pa povečal za 1.1 na 19.1 milijonov din.

Letošnji pridelek krompirja

Po uradnih računih bi moral biti letošnji pridelek krompirja za 37 odst. ali 53 milijona met. stovov večji, kot lansko leto. Letos je bilo zasajenih s krompirjem 272.795 ha. Pridelek je znašal ponekod do 780 met. stovov po ha, povprečen pridelek pa je bil 70 q in je celokupni pridelek dosegel približno 19.1 milijonov q in s

tem tudi največji v zadnjih 10 letih, saj je znašala rekordna letina l. 1934 komaj 18.4 milijonov q. Lani je znašal pridelek 13.8 milijonov q in le 52.10 q po hektarju.

Na podlagi teh podatkov smatrajo na merodajnih mestih, da bi lahko precejšnje količine krompirja izvozili.

Stanje Narodne banke 30. nov. 1940

Najnovjši izkaz Narodne banke izkazuje predvsem sledeče spremembe: Zlata podlaga se je povečala za 31.8 milijonov. Mobilizacija privatnih dobroteljnih in zira računih in porast državne zadolžitve sta druga značilnost. S tem v zvezi pa je povečan tudi obtok bankovcev, ki presega že 13 milijard din.

Primerjava glavnih postavk (številke pomenijo milijone din, v oklepajih stanje 22. nov.):

Aktiva: zlato v blagajnah 2155.4 (-11.8), zlato v inozemstvu 438.6 (-20.0), skupna zlata rezerva 2594.0 (+31.8), devize izven zlate rezerve 611.1 (+22.5), kovani denar 185.9 (-8.6), posojila: menična 1715.0 (+123.3), lombardna 112.3 (-98.1), skupno posojila 1827.5 (+25.2), vrednostni papirji 317.4 (-43.0), eskont bonov državne obrambe 6298.0 (+251.0), razna aktiva 1833.8 (-23.7).

Pasiva: bankovci v obtoku 13.362.7 (-421.0), drž. terjatve 59.3 (-41.4), zira računi 1110.5 (-203.9), razni računi 1893.8 (-69.8), skupno obveznosti po vidu 3063.7

(-175.4), razna pasiva 356.4 (+10.7).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 16.426.5 (+245.6), zlata rezerva po stvarni vrednosti 4150.4 (+50.9), od tega samo zlato v blagajnah po stvarni vrednosti 3448.7 (+18.9) milijonov din, skupno kritje 25.28 (v prejšnjem izkazu 25.33%), od tega samo z zlatom v blagajnah 20.99% (21.19).

Postopna elektrifikacija Murskega polja

Z napeljavo voda Ljutomer—Gornja Radgona je bila omogočena tudi postopna elektrifikacija Murskega polja. Električna zadruga Vučja vas, Stara vas, ki se je lani ustanovila, si je zgradila svoj lastni transformator in je pričela sedaj napeljevati vod v Staro vas. Delo naglo napreduje in bo ta vas za božič svetila že z elektriko. Pomladi pa bo napeljan vod v Vučjo vas in Bučičovci ter tudi v Banovce. Električna zadruga v Kri-

ževcih je po triletnem delovanju sanirana. Odplačala je ves svoj dolg. Sklenila je razširiti svoje omrežje do Iljaševce. S tem bo omogočen priklop vseh posestnikov v Križevcih. Nameravajo tudi potegniti štiri žice za vrtilni tok, tako da bodo lahko s tokom opravljali razna dela, kakor rezanje slame in sena ter žaganje drv itd. Ko bo tudi ta novi dolg, ki si ga bo zadruga najela, odplačan, bodo znižali tudi cene toku.

RUBY M. AYRES:

DRUGI MEDENI TEDEN

ROMAN

52

Gladys jo je samo gledala, ne da bi ji kaj rekla. Zdelo se ji je, kot da ji je hladna roka segla v srce.

— Glej, meni se zdajle toži po večerji, — je stopila proti vratom, ne da bi čakala Kristino.

V veži je srečala Jimmyja. — Nekam sumljivo me gleda, — je pomislila Gladys in nehote zardela.

— Poslušajte, Jimmy, — mu je v eni sapi dejala, — če se vrne Kristina brez vas, potem je to zadnjič, ko ste me smeli prositi za pomoč. Priložnost imate. Če vam ne uspe, da bi Kristina ostala vse življenje pri vas, potem se mene vaša zadeva ne tiče več.

— Vse bom storil... Jaz... — je Jimmy živahno dvignil roke.

Gladys ga je prijateljsko prijela pod roko.

— Ni prav, da sem vam to rekla. Podoba je, da stvar ni tako enostavna. Nikoli bi si ne mogla misliti, da se utegne Kristina tako izpremeniti. Toda sedaj le... no... — je skomignila z rameni.

— Ali sodite, da ne mara več zame? — jo je trpko vprašal.

Gladys mu ni odgovorila, ampak se je ozrla v stran.

— Gladys, mar menite Ketteringa? Mar ni vse to radi tega Ketteringa?

— Ne vem. Zagotovo tega ne morem reči, — je dejala Gladys vznemirjeno. — Ničesar ne vem. Toda bojim se tega...

Ko je zaslišala, da prihaja Kristina, je umolknila.

— Nisem storila prav, ker sem govorila o tem, — si je Gladys očitala, ko je stopila v jedilnico. — Znabiti pa le ni tako napak! Morda bo Jimmy v tem spo znač, kako je morala Kristina trpeti.

Jimmy je ostal v veži in čakal Kristino, ki je prihajala po stopnicah.

— Vem, da sem ravnal napak, — je pričel Jimmy nervozno. — Zavedam se, da si nisem zaslužil tvoje naklonjenosti. Toda zagotavljam te, da bom storil vse, karkoli želiš...

— Nikar o tem ne govoriva, — ga je nekoliko neljubezno zavrnila Kristina. — Želim, da o tem ne govoriva, — je še enkrat ponovila ter vstopila v jedilnico.

Jimmy je strmeč ostal v veži ter ni mogel verjeti, da more Kristina govoriti z njim na tak način ter se izogiba vsake prilike, da bi bila sama. Jedka ljubosumnost mu je segla v srce. Stisnil je pesti. Kettering, ta vrag, kako si je drznil lju-

biti njegovo ženo? Z muko je zatrl bolečino in stopil za Kristino v jedilnico.

Trdil se je, da bi bil pri večerji kar najbolj zgovoren in zabaven. O, kako vesel je bil, ko je opazil, da se je Kristini vsaj nekoliko razjasnil obraz. Mar je to prvi žarek, ki prihaša veliko upanje? Odsev onih dni, ko sta bila še otroka?

Gladys je močno preganjala, češ da se mudi na vlak. Med večerjo je mnogo govorila ter se šalila, da tako nekako pregne mučen položaj, ki bi sicer vladal. Sporočila jima je, da ju bo spremila na postajo, ker je prepričana, da si tako oba želita. Precej obširno jima je razlagala, da bi ju rada spremila celo do Londona, vendar pa tega ne more, ker bi jima bržčas ne bilo prav. In oba sta molčala, dasi bi neizmerno rada, če bi ju Gladys spremila v London.

Gladys je do zadnje minute stala pri vratih vagona. Naročala je neštete stvari za Horacija Velikega, Kristini pa je še enkrat šepnila, da je prepričana da bo srečna in bo imela rada svojega moža. Nenehoma je govorila, dokler se ni vlak premaknil in v nekaj trenutkih izginil v temo.

Z občutkom polne zapuščeniosti je odšla s postaje. — Trdno sem prepričana, da sem ravnala prav, ko sem ji svetovala, naj gre z Jimmyjem, — si je mislila, ko je stopala skozi temo proti domu.

— Upam... oprostite, prosim, — jo je nagovoril visok mož, v katerega se je v

temi skoraj zaletela.

— Gospodična Leightonova, kaj za božjo voljo vendar... je presenečen pričel razgovor.

— Spremila sem Jimmyja, — mu je jela razlagati. — Jimmyja in Kristino, ki sta se pravkar odpeljala v London na drugi medeni teden, — je hudo ravnodušno dejala.

— Jimmy in Kristina! — je vzkliknil Kettering z glásom, ki ji je vse povedal. In potem se je nekako ogorčeno zasmel.

— Ali sodite, da ste jo na ta način dovolj močno obvarovali pred menoi, — je drzno nadaljeval.

Gladys je nekaj časa molčala. Ko pa je izpregovorila, je ironično naglasila vsako besedo.

— Znabiti pa sem tudi vas obvarovala pred njo!

— Odstopila je nekaj korakov in mu še dejala: — Lahko noč!

Šel je za njo. — Skupaj se lahko vrneva, — ji je rekel, obenem pa je mislil na Jimmyja in Kristino, ki sta se vračala v London. — Komu je le padla ta misel v glavo?

— Ne vem, — je kratko dejala Gladys. — Zdi se mi, da sta se sama odločila.

Horacij je na poti domov.

— In vi ostanete tu?

— Ostanem, dokler se ne vrne Kristina. Sicer pa je še vprašanje, ali se bo sploh vrnila.

— Kaj pravite, da bi se ne vrnila več? (Dalej.)

Novice

Pomanjkljivosti bolniškega zavarovanja

V Socialnem institutu Zveze hrvatskih privatnih nameščencev v Zagrebu je tedni podpredsednik zagrebškega Pokojninskega zavoda M. Didek iznesel nekaj ugotovitev, ki se živo tičejo krize bolniškega zavarovanja, ki jo čuti dnevno na tisoče zavarovancev.

Didek je izjavil, da tako delavsko kakor nameščensko bolniško zavarovanje ne odgovarja potrebam zavarovancev. Prvič je administrativni aparat predrag, drugič pa je zdravniška služba pomanjkljiva in slabo organizirana. Vedno bi se bilo treba zavedati, da svrha bolniškega zavarovanja ni samo povrnitev njegovih delovnih sil, ako oboli, ampak neprestano sistematično zdravljenje zavarovancev, da se delavcu oziroma nameščencu ohrani vsaj tolikšna delovna zmožnost, da more opravljati službo, ki je edini vrelc njegovih dohodkov.

Bolniško zavarovanje je nadalje pomanjkljivo tudi zaradi tega, ker podjetniki po navadi preprečujejo zavarovancem pravočasno zdravljenje, pa tudi kasnejše sistematično ozdravitev. Nadalje bi bilo tudi treba izboljšati zdravniško službo, kajti šabloniziranje in birokratiziranje zdravniške službe bi se moralo docela odstraniti. Premalo je, ako zdravništvo pri bolniškem zavarovanju dela samo po nekaj ur, medtem ko delajo nji-

hovi kolegi po bolnišnicah po več ur.

Pri bolniškem zavarovanju se čuti nadalje potreba novih zdravilišč in okrevališč. Prav tudi ni, da plačujejo bolniška zavarovanja državnim, samoupravnim in privatnim bolnišnicam dnevno za bolnika od 25 do 30 din takse, medtem ko morajo plačevati za bolnike po zdraviliščih in okrevališčih, ki so zidana s kapitalom zavarovancev, dnevno od 65 do 75 din.

Namen bolniškega zavarovanja nadalje tudi ni, da se za denar, ki se steka v svrhu zdravljenja delavstva in nameščenstva, zidajo velike administrativne

palače in nebotičniki ter da se nalaga kapital za obresti, ampak bi bilo treba, da se kapital uporabi za bolniško zavarovanje, to je za zidavo prepotrebnih ambulans, bolnišnic, zdravilišč in okrevališč. Praksa sama živo dokazuje, da kapitali, vloženi v nebotičnike, prinašajo manjše obresti kakor kapitali, ki se vložijo v zdravstvene ustanove. Zategadelj je treba, da se zbrani kapitali uporabijo prvenstveno za zdravljenje in okrevanje zavarovancev in nadalje za podeljevanje denarne pomoči, kakor pomoči za brezposelne, invalidskih rent, rent za slučaj onemoglosti, starosti in smrti.

Posredovanja pri vojaških oblasteh prepovedana

Ministrstvo za vojsko in mornarico je izvedelo, da so v državi nekakšni uradi, ki delajo po dnevnih reklamah, češ da uspešno izvršujejo zadeve glede rekrutiranja, nastopa kadrške službe, skrajšanja kadrškega roka, osvoboditve kadrške službe itd. Ker to ni točno in ima takšna reklama samo namen izbrabiti neinformirane ljudi, je minister za vojsko in mornarico sporazumno z notranjim ministrom izdal nalog, da je prepovedano

vsakršno posredovanje pri vojaških oblasteh in da upravne oblasti prepovedo takšne urade.

O tem se obveščajo prizadeti, da se glede gorujih zadev ne bodo obračali do teh uradov ali oseb, in da ne bodo imeli nepotrebnih stroškov, ker vojaške oblasti delajo samo tisto, kar jim služba nalaga in zakon določa.

(Iz pisarne generalštabnega oddelka ministrstva za vojsko in mornarico.)

Učiteljsko zborovanje v Murški Soboti

je bilo 4. dec. ob lepi udeležbi. Poleg poročil društvenih funkcionarjev je bilo tudi zelo lepo in aktualno predavanje o »ke mijski vojni« g. inž. Z. O. b. c. a. Ivana, ravn. drž. real. gimnazije. Na zborovanju je bila sprejeta sledeča resolucija: Z ozirom na naraščajočo draginjo, ki se je zvišala življenjskim potrebščinam že nad 100%, je potrebna takoj in izdatna pomoč. Da bo lahko prva točka izvedljiva,

se zahteva sindikat vseh državnih in samoupravnih organizacij. Dalje zahtevamo, da stavi naša organizacija v svoj delovni program kot prvo in najvažnejšo točko — borbo za izboljšanje gmotnih razmer drž. nastavljenecv. Stalnost učiteljstva na službenih mestih. Obmejne šole ne smejo ostati še nadalje brez zasedenih učiteljskih mest, kakor se je dogajalo vsa leta sem.

Svojcem naših izselencev

Narodni izseljenski odbor v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22, obvešča vse one, ki imajo svoje sorodnike ali znance v Nemčiji, Franciji, Belgiji ali Nizozemski, da jim sporoče, naj imajo v redu vse svoje dokumente, predvsem tiste, ki se tičejo pridobljenih pravic iz socialnega zavarovanja, da ne bodo v primeru potrebe ostali brez njih, kakor se je na žalost ponekod že zgodilo. Preskrbijo naj si čim prej vse zadevne duplikate, dokler je spomin še svež. Obenem opozarja NIO vse, ki imajo sorodnike in znance v Franciji: 1. da so se vsi izseljenci, ki so bežali iz Merlebacha, Freymiga, Crcutzwalda in Jeanne d'Arc, že vrnili na svoja prejšnja mesta in imajo isti naslov kot prej, samo namesto »Moselle« se napiše: »Lothringen« in namesto »France«: »Deutsches

Reich«; 2. jugoslovanski konzulat, ki se je pred vojno umaknil v Chaumont, ima v Metz svoj urad spet odprt. Ako želi kdo od tam kakih podatkov, naj piše na naslov: »An das jugoslawische Konsulat, General Müdra Strasse 3, Metz, Lothringen, Deutsches Reich«. Na isti naslov naj piše tudi vsakdo, ki želi pisati gospodu Jankoviću, ki na konzulatu pomaga; 3. naši izseljenci (300), ki so že več let v industrijskem kraju La Machine (Nievre), so še vedno tam in je njih naslov neizpremenjen. Enako oni, ki so že več let za poslani v Carmaux (Tarn) in drugih krajih južne Francije. — Za vse ostale informacije naj se vsak obrne na Narodni izseljenski odbor v Ljubljani, Miklošičeva št. 22.

Nov učni načrt za verouk v srednjih šolah

Prosvetni minister je koncem preteklega meseca odobril novi učni načrt za verouk na srednjih šolah. O reformi verouka na srednjih šolah so razpravljali slovenski in hrvatski kateheti že na mnogih konferencah. Razpravljali so o tem, kako bi verouku vsebino tudi po načrtu in učbeničih čim bolj približali sodobni mladini. Pri tem naj bi čim bolj upoštevali psihološko dispozicijo dijakov v posrednih razredih z ozirom na svetne predmete, ki se istočasno v razredu poučujejo, in versko-nravnne zahteve časa in razmer, v katerih dijak živi. Novi učni načrt je vsa ta dejstva, kolikor je bilo mogoče, upošteval.

o Iz sodniške službe. Premeščeni so sodniki okrajnih sodišč Oton Vičič iz Murške Sobotne v Soštanj, dr. Ivan Umnik iz Dolnje Lendave v Litijo in dr. Fran Omladič iz Kozjega v Brežice.

o Slovenjo vas pri Ptujju bodo elektrificirali, česar se domačini zelo veselijo. Upati je, da bodo dela do spomladi končana.

o Narodna čitalnica v Hrasniku, ki je več kot 30 let vršila svojo prosvetno misijo, je likvidirala in vse svoje imetje izročila tukajšnjemu Sokolu. Sokol bo knjižnico izpopolnil s svojimi knjigami in jo v kratkem zopet izročil v promet kot javno knjižnico. Vsi čitalci, ki bi imeli še doma knjige »Narodne čitalnice« se naprošajo, da iste vrnejo v petek med 18. in 19.

* Kdo vlada v Romuniji? Kaj hoče Roosevelt? Odgovor dobite v pravkar izišli 3. številki »NOVIH PROBLEMOV«. Dobe se v trafikah. Cena 2 din. Naročajo se pri upravi »NOP«-Maribor.

o V Sevnici bo v petek, 6. t. m. velik živinski in kramarski sejem.

o Sv. Trojica v Slov. goricah. Preteklo je komaj 10 dni od kar je trojiška občina s podporo banske uprave zgradila javni vodnjak, ki je veljal 12.500 din. Po 10 dneh uporabe vodnjaka se je črpalka pokvarila. Brez vode je 11 družin, med drugimi tudi 8 razredna osnovna šola, kar je posebno hudo za šolsko mladino. Pred to novo črpalko je bila lesena, ki je popolnoma v dobrem stanju in sedaj ležijo cevi na prostem pod vplivom slabega vremena. Ze dve pretekli nedelji naj bi bila javna razprodaja lesenih cevi, ki bodo najbrže po želji vodnih odjemalcev, počakale nove montaze. — Miklavževanje pri Sv. Trojici v Slov. goricah bo v četrtek ob 17. v dvorani Ernesta Goloba. Vabljeni so vsi telovadeči čl. Sokola.

Ptuj SOCIALNA AKCIJA ZA ZIMSKO POMOČ

Zima se naglo približuje. Sibkejši sloji, ki so brez tople obleke, brez kurjave, brez kruha in jih izmed vseh najbolj tlačijo draginja, jo letos pričakujejo s strahom bolj kot kdaj koli prej. Zato je socialna akcija za zimsko pomoč letos tem potrebnejša, da olajša ubogim krutost in bedo zime. Ptujška mestna občina je organizirala akcijo za zimsko pomoč in se obrnila na meščane s posebnim pozivom, da izkažejo pomoč revnejšim slojem. Uspeh te akcije mora biti letos še večji in blagodejnejši. Prispevke v denarju ali v življenjskih potrebščinah sprejema vsak dan med uradnimi urami mestna blagajna. Poleg tega pa bo še posebna nabiralna akcija.

p 1000 din je mestna občina prispevala za hitoljske žrtve; župan je v imenu občine izrazil Bitoljčanom sožalje.

p Danes ob 19. je dijaško miklavževanje v »Dijaško domu«. Darila se sprejemajo od 15. do 19.

p Zvočni kino Ptuj predvaja danes »Vitez Janoš«. Madžarski romantični film.

p Kino Royal predvaja danes »Plesem za tebe«. Razkošni nastopi revijskih plešalk.

Celje

70 letnica učiteljskega društva

Skromno za današnje čase primerno, je slavilo celjsko učiteljsko društvo večeraj svojo 70 letnico. Predsednik g. Roš je izrekel dobrodošlico novim članom in naslovil izbrane besede na došle goste. Po obravnavi stanovskih zadev in po poročilu o sekciji skupščini, ki ga je podal tajnik g. Kotnik, je predaval šol. upr. g. Lužnik o globalni metodi ter z zanimivimi izjavami izzval živahno in stvarno debato. Nato je društveni predsednik g. Roš prikazal zgodovino celjskega učiteljskega društva od ustanovitve l. 1870 do danes. Iz skromnih početkov se je društvo postopoma razvijalo, raslo v neprestanih borbah za napredek šolstva, učiteljsko neodvisnost in narodno svobodo. Vrstile so se slike mož, kakor Brezovnika, Gradišnika in Brinarja, ki so vodili društvo skozi zma-

Vabila

za oglaševanje v božični in novoletni številki »Večernika« smo razposlali. Industriji, trgovci, obrtniki, pošljite voščila in oglase čimprej.

*

Naša kraljica botrovala 15. otroku

Preteklo nedeljo je bila v Podgorju pri Slovenjgradcu lepa slavnost: naša kraljica je botrovala 15. otroku posestnika Matije Hermana in njegove žene Amalije. Visoko botro je zastopal pri krstnem obredu poveljnik mesta Slovenjgradec major Bora Mihajlovič. K slovesnosti so se zbrali poleg zastopnikov ljudje od blizu in daleč, ker tako imenitnega krsta še pač niso doživeli.

o Premeščena je učiteljica Marija Rožič od Sv. Jurija ob Ščavnici v Fram.

o Sv. Lenart v Slov. goricah. Sokolsko društvo pri Sv. Lenartu v Slov. gor. bo v nedeljo, 8. t. m. uprizorilo znano Cankarjevo igro »Hlapec Jernej in njegova pravica«.

o V naših gorskih krajih, posebno nad Zagorjem in Litijo, so tako veliki snežni zameti, da ljudje ne morejo z živino v dolino in je promet z vozovi popolnoma ustavljen.

o Soboški kolodvor bodo povečali za en tir, kar bo mnogo pripomoglo k hitrejšemu iztovarjanju. Železniška direkcija je kupila gramozno jamo pri kolodvoru, kamor bodo razširili ves kolodvor.

o Težka nesreča pri hrastniškem rudniku. Rudar Kolšek Anton je s tovariši razkladal iz železniškega vagona miško. Ko je Kolšek peljal poslednjo samokolnico, mu je na poledeneli deski spodrsnilo, da je padel. Na njega je priletela polna samokolnica, ki mu je zlomila nogo pod koleno in ga nevarno poškodovala. Ponesrečenca so tovariši spravili v bolnišnico Bratovške skladnice, odkoder je bil prepeljan v ljubljansko bolnišnico.

ZELEZNIŠKA NESREČA PRI BEOGRADU

Na topčiderski postaji se je pripetila v sredo zjutraj huda železniška nesreča. Iz še neugotovljenega vzroka sta trčila dva tovorna vlaka. Nesrečo je skušal preprečiti zavirač Zivan Pavlovič, ki pa je pri tem prišel pod kolesa. Železničar je bil na mestu mrtve.

n. Perutninska kuga se je pričela širiti v okolici Čakovca. Pomorila je zelo veliko število kokoši.

n. Še sedaj je strela udarila v okolici Nevešnja v hišo trgovca Veljka Dodera ter jo upepelila.

c Nakaznice za petrolej se bodo dobile na mestnem poglavarstvu, socialno-politični oddelku, soba št. 30, jutri in v soboto od 9. do 12. Samo upravičeni reflektanti naj prinesejo s seboj tudi delavske ali družinske knjižice v svrhu ugotovitve števila družinskih članov. Za Celje je določeno samo okrog 1700 litrov petroleja, upravičencev pa je okrog 900. Količina je za Celje vsekakor premajhna.

c Ljudsko vseučilišče. V ponedeljek, 9. t. m., ob 20. bo predaval dr. Metod Dolenc iz Ljubljane o temi »Naša narodna pesem in pravna zgodovina«.

c Drsaljšče SK Celja v mestnem parku bo od sobote dalje odprto.

c Tatvina. 5000 din gotovine so ukradli neznan storilec iz zaklenjene sobe posestniku Luhnju v Liscah pri Celju. Policija je storilec na sledu.

c Koncert Trboveljskega slavčka je predložen na čas po novem letu.

c Obsojen je bil po čl. 3. zakona o zaščiti države pred okrožnim sodiščem v Celju na 6 mesecev strogega zaporu Jožef Sveglar, delavec iz Retja pri Trbovljah.

c Ker je odložila lastnega, 16 dni starega otroka v gozdu, je bila pred okrožnim sodiščem v Celju obsojena na 8 mesecev strogega zaporu 26 letna služkinja Marija Kralj od Sv. Mohorja pri Laškem. Otroka so našli v gozdu nezavestnega in premraženega.

c Razstavo svojih del iz zadnje dobe b oprredil akademski slikar prof. Albert Sirk v času od 15. do 27. dec. t. l. v dvorani Mestne hranilnice v Celju.

c Ker je prodal še ne popolnoma plačani tovorni avtomobil, je bil aretirán 30 letni Franc K. iz St. Petra pod Sv. Gorami. Avto je kupil od tvrde Fridau za 74 tisoč din, dolžan je ostal še 8000 din, prodal pa ga je za 51.000 din.

Zanimivosti

Tisočletna pravda za vaški pašnik

Pravica do pašnika, ki so ga italijanski kmetje darovali iz strahu pred „koncev sveta“

Leta 999 po Kr. so hodili po Italiji, Nemčiji in drugih deželah verski fanatiki, zbirali ljudi po mestih in vaseh ter jim z v nebo povzdignjenimi očmi brali razne odlomke iz del prerokov. Posebno so naglašali naslednji odstavek: »Ko se bo izpolnilo tisoč let, bo spuščen iz svoje ječe satan. Prišel bo na zemljo, vodil narode in jih ščuval na vojno. Bog pa bo poslal z neba ogenj in ljudi požgal.«

Neuko ljudstvo je padalo na kolena in molilo, naj ga Bog obvaruje nesreče. Toda fanatični pridigarji so bili neizprosni. Ljudje so radi tega povsem izgubili glavo ter se jeli pripravljati na zadnjo uro. Nehali so delati ter se vdano predali misli o koncu sveta. Vsakdo je skušal izkazati svojemu bližnjemu čim več dobrih del, da bi si na ta način odkupil zveličanje. Bogataši so polnih rok delili svoje bogastvo med reveže, toda le-ti bogastva niso marali vzeti.

Iz te dobe je tudi slučaj, ki se je zgodil v neki italijanski vasi blizu Neapla. Vaščani so se zbrali ter odšli v bližnji samostan ter ponudili opatu velik in sočen pašnik. Opat je hvaležno sprejel darilno listino ter obljubil vaščanom vračilo za dobroto na onem svetu. Vaščani pa so zaman čakali na konec sveta. Minila je že četrta ura po polnoči, na Novega leta 1000. Pričelo je svitati, konca sveta pa od nikoder. Ljudje pa so spoznali, da so preroki krivo prerokovali, bodisi vedoma ali ponevedoma. Žal jim je bilo, ker so tako nesmiselno razmetavali svoje bogastvo. Žal jim je bilo za dobra dela, s katerimi so takorekoč posiljevali svoje bližnje. In tudi vaščanom blizu Neapla je jelo postajati žal za lep pašnik, ki so ga v ta namen podarili samostanu. Spet so se zbrali na posvet ter sklenili, da bodo zahtevali, naj jim opat vrne pašnik. Menihi pa se niso kar tako dali ugnati v kozji rog, sklicujoč se na pravno veljavno da-

rilno listino. Vaščani so jeli groziti s sodnijo, česar pa se menihi niso ustrašili. In zares je sodišče zavrnilo pritožbo vaščanov. Toda vaščani niso mirovali, nenehoma so hodili po sodnji ter dokazovali svojo pravico. Ko je umrl oče, je terjal pravico sin, in tako iz roda v rod. Pravda pa se je vlekla iz stoletja v stoletje. Nad 900 let je tekla pravda.

In šele pred nedavnim, torej skoraj po tisoč letih, je bila pravda končno veljavno pred sodiščem rešena. Sodišče je izreklo

razsodbo, da mora samostan vrniti vaščanom pašnik, ki so mu ga darovali leta 999, ker so vaščani do tega upravičeni in ker niso te pravice vseh dolgih deset stoletij zamočali, ampak jo nenehoma terjali.

Ko je bila pravda končana in so kmetje spet prišli do osporovanega pašnika, je zavladala v vasi velika radost. Po skoraj 1000 letih so spet gnali na pašo svoje ovce na stari pašnik.

Od hlapca do diktatorja angleške industrije

KARIERA SEDANJEGA ANGLEŠKEGA MINISTRA DELA

Letos je v svojo »vojno vladu« pozval predsednik Winston Churchill tudi Ernesta Bevina ter mu izročil listino ministra dela.

Leta 1900 je bil Bevin star 11 let. Slu-

lavcev). V časopisih so ga napadali ter mu šaljivo predlagali, naj vendar postane odvetnik. Bevin pa je ta predlog javno odklonil z naslednjimi besedami: — To ni zame, kajti jaz ne morem govorit prepričevano, če nisem prepričan, da jezadeva, za katero se borim, poštena in pravična.

Zanimivo je, da je Bevin nekajkrat ostro trčil s Churchillom. Spomladi 1920 je ostro napadel Churchilla radi njegove intervencije v Rusiji, ki jo je Churchill podvzel kot vojni minister. Leta 1926 sta si bila spet v laseh. Churchill je kot finančni minister pobijal generalni štrajk, ki ga je Bevin kot član delavskih sindikatov organiziral. Kljub tem nekdanjim nasprotjem pa je Churchill pozval v svojo sedanjo vladu Bevina ter mu poveril ministrstvo dela. Churchill je prepričan, da je Bevin oni mož, ki bo najbolje organiziral angleško vojno industrijo. Na svojem položaju je Bevin pravi diktator angleške vojne industrije. V prvi vrsti je pričel skrbeti za to, da se poveča število kvalificiranega delavstva. V ta namen je organiziral nešteto tečajev za vse stroke. Njegovemu ministrstvu so podrejeni industrija, trgovina in delavstvo.

„Živa pisma“ starih Grkov

V 5. stoletju pr. Kr. so imeli stari Grki poseben in zares dovolj originalen način dopisovanja. Seveda je bila ta zadeva več

KONJ IN AVTO

— Jaz mislim, da avto nikoli ne bo izpodrinil konja.

— In zakaj ne?

— No, prosim te, povej mi, ali si že videl spomenik vojskovodje na avtomobilu?

In vsepovsod je mrzlično iskal, kajti bil je prepričan, da se dva človeka, ki sta drug drugemu namenjena, spoznata na prvi pogled. Toda nikjer ni srečal one, ki bi mu bila namenjena.

Po mnogih letih potovanja se je razočaran vrnil domov. Umaknil se je v zatišje, prepričan, da ne bo nikoli srečen.

Nekega dne je potrkalo na vrata. Ko je odprl, je uzrl pred vrati dekle. Izkazalo se je, da se je dekle zmotilo glede vrat, ko je bila namenjena k sorodnikom. Na prvi pogled se je Rihard zaljubil vanjo. In ona vanj. Tako je našel Rihard svojo srečo.

4. ZVESTOBA

Biti o nečem prepričan. Da tega je treba. Toda kako?

Bil je nekoč mož, ki bi rad za vsako ceno vedel, ali ga žena zares ne vara. Toda kako bi to ugotovil? Če ne ugotovi nezvestobe, s tem vendar še ni ničesar ugotovil. Kdo mu more jamčiti, da ga žena ni varala pred desetimi leti oz. ga ne bo varala v naslednjih petih letih? Šele ko bo resnično vedel, da ga žena vara, bo imel dokaz resnice v rokah.

Našel je prikupnega moža, ki naj bi zapeljal njegovo ženo. Najel je tudi detektive. Delo precej časa ni hotelo izpod rok. Toda po nekaj tednih se je žena vendarle dala speljati. Mož je imel dokaz resnice v rokah. In strašno se je veselil tega žalostnega dokaza.

Ah, ta resničnost, ki daje človeku občutek varnosti in zanesljivosti. Razveseljuje mi vprav to, česar ne vem. Kako rad bi kar najmanj vedel. Kakor otroci, kakor ptiči, ki prepevajo zlim ljudem dobro jutro. Pretiravati resnično pomeni ustvarjati nasilje in laž. In že mnogo ljudi, vladarjev in podložnikov, je tako storilo, toda storili so napak.

Zakon proti „divjim zakonom“

Finska vlada je izdelala načrt zakona proti tkzv. »divjim zakonom«. Po tem zakonu bo vsak konkubinac kaznovan ne le z denarno globo, ampak tudi z zaporom do treh mesecev. Zaporne kazni se bodo izrekale šele po trikratnem predhodnem opozorilu oblasti, naj »divja zakonca« skleneta postaviti zakon ali pa se razideta. Na splošno pa je vlada sklenila, da bo za vsako ceno zatrla vse »koruznike« ter jih razgnala, kar kvirijo dober ugled Finske.

Požar, ki traja že 60 let

V začetku decembra 1884 so pričeli stavkati rudarji v Hocking Valleyu, v ameriški zvezni državi Ohio. Stavkajoči rudarji so takrat zažgali več tankov petroleja, pri čemer se je vžgal tudi premog v rudnikih. Odtlej je minilo skoraj 60 let, toda požar v premogovnikih še vedno traja. Zona gorečega premoga se z vsakim letom precej poveča ter znaša že sedaj več kv. kilometrov. Strokovnjaki sodijo, da je doslej zgorelo za najmanj 50 milijonov dolarjev premoga. Požar so že nekajkrat skušali pogasiti, ali pa vsaj omejiti, vendar so bili vsi poskusi zaman.

PROFESOR NI MOGEL PREBOLETI SVOJE UPOKOJITVE

Profesor L. J. Allen je pred tridesetimi leti osnoval v Camonu v ameriški zvezni državi Texas na tamošnji univerzi tudi pedagoško fakulteto. Pred nedavnim je bil po 30 letnem službovanju upokojen. Moža je upokojitev strahovito potrla. Nekaj tednov je kot izgubljen taval okoli, ne da bi se mogel lotiti česar koli. Slednjič je prišel spet na univerzo ter se v zimskem semestru vpisal kot navaden slušatelj, star 71 let. Poslej sedi vsak dan med mladino ter poslušava predavanja svojih profesorskih kolegov.

Žene so nosilke in varuhinje narodnih običajev. (Tacit)

Nihče ni pred smrtjo blažen. (Solon)

— Nikar vendar ne sedi na kamnu, prehladil se boš!

— Ne bojte se, pravkar sem bil tepen!

Jiri Valja:

Štiri povesti za Miklavžev večer

1. DAROVI

Veri je bilo osemnajst let. Zdela se ji je, da je lepa in da ji je ves svet prijatelj. V srcu je nosila hrepenenje, da bi se vso razdala, samo moškim ne. O njih je slišala same slabe stvari.

»Modro nebo, ali hočeš moj smehljaj? Tu je, vzemi si ga! Reka, hočeš moj pogled? Tu ga imaš! Pokrajina, hočeš, da te poljubim? Na, tu imaš poljub!«

In čim bolj se je razdajala, tem bolj je spoznavala, da je ni manj, da je v njej še vedno toliko darov. Vera pa se hoče vso razdati. Odločila se je za drugo pot.

Ko je nekoč srečala moža, ga je vprašala: »Ali hočeš moj smehljaj?« In mož ji je prikimal. Podarila mu je še pogled, z roko mu je poslala poljub. Ljubila ga je.

To pa je bilo najhuje. Vera je spoznala, da je za en smehljaj, za en pogled in en poljub zraslo v njej deset novih, nerazdanih smehljajev, pogledov in poljubov. Spoznala je, da se ji želja nikoli ne bo uresničila. Nikoli se ne bo mogla vse razdati, ker je bogatejša, vsak dan bogatejša, čim srečnejši je svet okoli nje. In svet okoli nje je bil zares srečen. Vsi so bili srečni: nebo, reka, pokrajina in mož.

2. STRAHOPETNEZ

Stanovala je v drugem nadstropju stanovanjske hiše, prav nasproti onih oken. Vid pa je bil tako strahopeten, ker je že prečital folio knjig, toda nobenega dekleta. Ni se je upal ljubiti, znabiti komaj tajno. Ko je srečaval Anko na ulici, se je delal, ko da bi je ne poznal. In vendar jo je včasih cele ure gledal z okna. In ona njega.

Nekega dne se je Anka naslonila na okno z daljnogledom, z navadnim gledališkim daljnogledom. Najprej se je delala, ko da si ogleduje nebo, strehe, dimnike. Nato je namerila daljnogled na okno in na Vida.

Vid je zardel, odšel k materi in ji rekel: »Mama, v gledališče nameravam, pa bi potreboval tvoj stari daljnogled.« Dobil je daljnogled. Potem je videl, kako mlada in lepa je Anka. Toda kmalu mu je bil stari daljnogled preslab. Odšel je v trgovino in si kupil novega, boljšega. Anka pa ga je še vedno gledala skozi star daljnogled.

Nekega večera je Vidu splaval daljnogled z Ankinoga obraza na nebo in zvezde. Zdaj je šele spoznal, kako lepe so zvezde. Poslej Anke ni več pogledal.

Anka je jokala. Vid je postal znamenit zvezdoslovec, srečen in zadovoljen v svojem poklicu. Anka pa ni bila nikoli srečna, ker je bil Vid strahopeten.

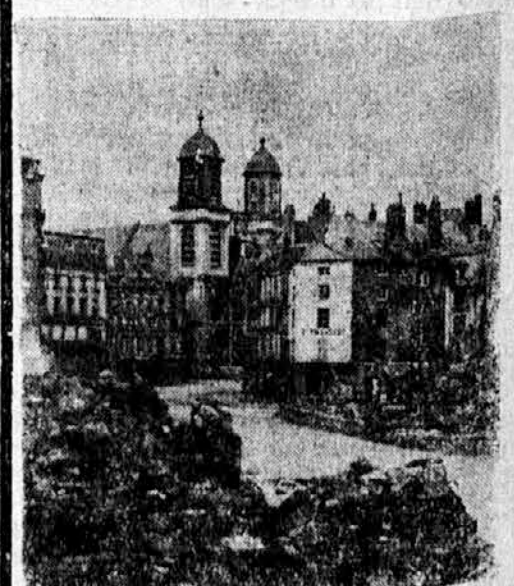
3. EDINA NA SVETU

Rihard je imel vzvišeno mnenje o ljubezni. Bil je prepričan, da je na vsem svetu ena sama žena, ki bi ga mogla osrečiti in ki bi jo mogel on osrečiti. Toda vedel ni, katera je ta žena.

Kaj, če znabiti živi v sosednjem mestu, morda celo v Ameriki ali Avstraliji? Kaj, če se morda še rodila ni, ali pa šele nosi otroško oblečko, morda pa je že zdavnaj umrla? Zdelo se mu je, da te žene ne bo nikoli našel, nikoli videl. Znabiti nikoli ne bo srečen. Ali sklenil je, da bo storil vse, da najde to ženo.

Pretaknil je mesto, vso deželo, ves svet.

Cerkev med razvalinami

Pred strahotnim bombardiranjem na zapadni fronti so bile obvarovane samo cerkve. Na podobi je cerkev v Sedanu, ki je ostala nepoškodovana, dočim so bile ostale zgradbe skoraj vse do tal porušene.

Maribor

Socialno in domoljubno delo našega gledališča

Brez velikega hrupa in agitacije je uspelo Narodnemu gledališču zabeležiti nov pomemben dogodek v izvrševanju njegove kulturne misije. V petek popoldne je bila po daljšem presledku zopet prva letošnja dijaška predstava ob tako značajnih cenah, da je bilo mogoče napolniti gledališče s samimi dijaki. Uprizorili so heroično francosko tragikomedijo »Cyrano de Bergerac«, ki naj bi se s to predstavo poslovila z letošnjega repertoarja, kar pa izgleda z ozirom na izredno vse-

bino igre, ki je tudi v zgodovinskem pogledu zanimiva, še malo preuranjeno. Poleg te socialne geste pa je naše gledališče izvršilo tudi veliko patriotsko delo, ko je na praznik zedinjenja brezplačno odprlo svoja vrata mestnim revežem, med katerimi je tudi 120 dijakov, ki letos še niso bili deležni užitka gledališke predstave. Pa tudi med ostalimi mestnimi reveži jih je več, ki že dolgo ali pa sploh še niso bili v Talijinem hramu. Zaradi tega so s tem večjim veseljem pozdravili

nedeljsko popoldansko predstavo Golarjeve veseloigre »Vdova Rošinka«. Ta prireditev za mestne reveže, ki jo je gledališka uprava letos že tretjič zaporedoma ponovila, zasluži kot socialno in kulturno delo še tem več pozornosti, ako upoštevamo, da pomeni precejšnjo žrtev za gledališko blagajno. Saj je naše gledališče med vsemi drugimi najbolj zapostavljeno tam, kjer bi ga morali kot važno obmejno kulturno trdnjavo v prvi vrsti upoštevati in temu primerno podpirati.

Že druga tekstilna tovarna je preselila svoj sedež v Beograd

Kupčija z nepremičninami je zadnje čase precej popustila. Tu in tam pride še do prodaje hiš, malo živanejše pa je v kupčiji s parcelami, predvsem na periferiji mesta, dočim zahtevajo lastniki v centru previsoke cene. Tako bo bržkone ostalo nezazidanih vsaj za nekaj časa še več parcel v mestu.

Med posestnimi spremembami je v zadnjem času predvsem treba omeniti, da je industrijec Marko Rosner prodal svojo tovarno v Melju s stavbišči vred trdki Rotex d. d., tekstilna industrija v Beogradu, za 4.712.000 din. Večino delnic je tudi še sedaj obdržal Marko Rosner, soudeleženi pa je tudi več drugih Mariborčanov in nekaj beograjskega kapitala. Praktično je s tem sedež tovarne prenešen v Beograd, to je že drugi slučaj v mariborski tekstilni industriji, kjer bodo zgradili še posebno tovarno. Odvetnik dr. Rudolf Ravnik in njegova soproga sta prodala svojo hišo v Trubarjevi ulici z vogalnim vrtom vred trgovcema in posestnikoma Feliks in Erihu Budefeldtu za 1.300.000 din, Vogrin Ernest

iz Sp. Voličine pa je kupil od posestnice Kmetič Anč hišo v Pipuševi ulici za 40.000 din.

V kupčiji s parcelami je soproga poročnika Tilka Sedejeva-Vasiljevičeva iz Celja prodala tovarni Union štiri parcele (2663 kv. m) v Ulici kneza Kocelja za 600.000 din, posestnica Julijana Lašičeva je razparcelirala svoje zemljišče v magdalenskem predmestju ter prodala po dve parceli lastniku mehanične delavnice Karlu Fifoltu za 54.240 din (1356 kv. m), zas. uradniku Francu Pečarju za 44.040 din (1100 kv. m), nadgeometru Adolfu Götzlu za 52.400 din (1310 kv. m) ter elektromehaniku Ivanu Kitaku za 49.969 din (1269 kv. m). Mestna občina je prodala od razparceliranega Rosenbergovega posestva dve parceli, in sicer Ljubi Novakovi 712 kv. m za 15.664 din ter Francu Golobu 681 kv. m za 14.682 din. O nakupih parcel na Vodnikovem trgu, ki jih je odkupila mestna občina radi gradnje nove tržnice, smo že poročali.

m. Na studenski Ljudski univerzi bo predaval drevi prof. Franjo Baš o pomenu 1. decembra. Nastopili bodo tudi igralci in pevci deške ljudske šole v Studencih.

m. Več gradbenih dovoljenj je izdala mariborska mestna občina. Posestnica Šibolt Ana bo sezidala v Hlebovi ulici dvonadstropno stanovanjsko hišo za 800.000 din, sodni poduradnik Varl Valentin v Fochovi ulici enonadstropno vilo za 230.000 din, krojaški mojster Alojz Celec v Ljubljanski ulici enonadstropno vilo za 160.000 din, tovarna Zlatorog pa odprto lopo za skladišče embalaže, vredno 48.500 din.

Obiščite proslavo **Gutenberga** v soboto, 7. decembra v Narodnem gledališču. Vojaška godba - Pevski zbor »Grafika« - Dram. prikaz - Tenor solo -

m. Poročili so se zadnje dni v Mariboru: Jarc Franc, delavec, in Mahor Ana; Šarč Franc, trgovec, in Sušec Marjeta; Erhatic Albert, trgovski pomočnik, in Stuhec Angela; Tkavec Rudolf, strokovni praktikant, in Lajh Terezija; Maurič Stefan, stroj. ključavničar, in Čelan Pavlina; Toplak Rudolf, pom. žel. delavec, in Trstenjak Ivana; Kölbl Ignac, tkalec, in Papež Antonija; Volk Drago, gozdarski inženir, in Ana Klančnik; Medved Mihael, mersarski mojster, in Steinacher Angela; Rizmal Vinko, organist, in Hudžar Albina.

m. Četrta deška ljudska šola na Gosposvet-ski ulici je že več časa zaprta zaradi kvara v centralni kurjavi, tako da je mladina brez pouka.

m. K urarju Stumpfu na Koroški cesti je prišel neki moški iz Studencev, ki ga v prodajalni poznajo pod imenom Viktor Sešek, ter izyabil v prodajalni 3 moške žepne ure v skupni vrednosti 420 din, češ da ima kupca in da mu bo denar prinesel še isti dan. Ker ga ni bilo na izpregled, ga je urarjeva poslovodkinja prijavila oblasti. Zanimivo je, da je Sinreih Franc iz Dupleka prinesel pred kratkim k Stumpfu v popravilo srebrno moško uro, ki jo je Sešek izyabil urarju letos 3. junija. Sinreih je izjavil, da je uro kupil od nekega neznanca v neki točilnici na Koroški cesti.

m. Aretiran je bil v Mariboru 27 letni ključavničarski pomočnik Florijan Miklavčič in izročil celjskemu sodišču, kjer je zadnje dni v Celju od 6 strank izyabil večje in manjše neske pod pretvezo, da jim bo dobavil premog, jabolka in drugo blago.

m. Leseni kolobar, na katerem je bil namotan telefonski kabel, je padel pri nakladanju na avto na nogo 46-letnemu delavcu Mihaelu Aljoci iz Studencev ter mu jo zlomil.

m. Zaradi božastnega napada je padel ter se poškoval po bokih 43-letni čevljarski mojster Anton Sober iz Hoč.

m. Dva zaboja s po 25 praznimi steklenicami radenske slatine je nekdo ukradel trgovcu Karlu Schmidtu z dvorišča v Gospejni ulici ter mu povzročil 240 din škode.

m. Kovinast vrč za mleko s 5 litri mleka je nekdo odnesel posestnikovi hčerki Mariji Malgerjevi iz Kamnice izpred neke hiše v Vrtni ulici, kamor je prislonila kolo.

10 letnica sokolskega lutkovnega odra

Pred kratkim je priredil lutkovni odsek sokolskega društva Maribor-matica v proslavo desetletnega dela na lutkovnem odru družaben večer in prireditev za odrasle. Okusno opremljena sejna dvorana Sokolskega doma, kamor se je preselil letos lutkovni oder, je bila okrašena z lutkami. Razstava pa, ki je bila razmeščena na mizah v srednjem delu dvorane, je pokazala, da lutkarstvo ni nobeno igračkanje, temveč umetnost. Lutkovni oder je za deco tako potreben, kakor za odrasle gledališki oder.

Igralci, po večini znani stari lutkarji, so podali odlomke iz pravljicne igre »Zidanje Skadra«, poleg tega pa še nekaj komičnih nastopov. Gledalci so bili zadržani nad krasnimi kulisami in opremo, še bolj pa so občudovali gibčnost in spretnost lutk. Buren aplavz je nagrajeval umetnike.

Brat Ipavec, ki neumorno vodi oder

m. Moško kolo je ukradel neznan moški delavcu Antonu Benčanu iz Spodnje Dobrave pri Hočah z dvorišča stavbenega podjetnika Nassimbenija. Kolo je znamke Herkules, tatu so na sledi.

* DARILA za Miklavžev večer v VELIKI KAVARNI se lahko oddajo pri blagajni.

* V pevski zbor društva »Kolo« se je doslej prijavilo že okrog 30 pevcev. Redne vaje so se že pričele in se vrše trikrat tedensko in to vsak torek in četrtek ob 20. in vsako nedeljo predpoldne ob 10. uri. Vendar se sprejemanje novih pevcev s tem še ni zaključilo. Kdor ima veselje do petja ter ni še pristopil k nobenemu pevskega zboru, naj se zgleda ob začetku vaje v društvenih prostorih v Narodnem domu (vhod iz Kopalniške ulice).

* Plesna šola Sokola Maribor-Matica priredi v nedeljo, dne 8. dec. od 16.-24. ure pod vodstvom plesnega učitelja g. Simončiča Miklavžev večer za odrasle. Prihod Miklavža ob pol 22. uri. Darila sprejema upravnik doma. Prijatelji Sokolstva vabljeni. Zdravo!

* Pevsko društvo »KOLO« priredi Miklavževanje v nedeljo ob 16. uri pri Grmecu v Studencih.

* Trdo kožo in kurja očesa odstranimo brez bolečin, »BATA«.

m. Nočno lekarniško službo bosta vršili od 30. novembra do vključno 6. decembra lekarna pri sv. Arehu, Glavni trg 20, tel. 20-05, in Magdalenska lekarna, Kralja Petra trg 3, tel. 22-70.

Narodno gledališče

Četrtek, 5. dec.: zaprto.

Petek, 6. dec., ob 15.: »Pikica in Tonček«. Premiera.

Sobota, 7. dec., ob 20:30: »Proslava 500 letnice Gutenberga«.

Nedelja, 8. dec., ob 15.: »Pikica in Tonček«. — Ob 20.: »Na cesaričin ukaz«.

Zasedba v mladinski igri »Pikica in Tonček«. Nosilca naslovnih vlog sta: Tončka Naratova kot Pikica in Danica Savinova kot Tonček. Večje vloge igrajo zlasti: Koluša kot Pikičin oče (Koren), Rasbergerjeva kot njena mati; Gorinškova kot Pikičina vzgojiteljica Filomena; Nakrst kot učitelj; Crnobori kot vražji Marko; Gorinšek kot Kazalec; Blaž kot Brbljač.

Letošnji Miklavž v gledališču pride s svojim spremstvom v petek po končani igri. Zadnja darila se sprejemajo še v petek do 12. pri dnevni blagajni.

Kino

* Esplanade kino. Odlična veseloigra v nemškem jeziku, »Veseli vagabundi« v stilu nepozabnega »Lumpacij vagabund«. Zabava, humor, glasba, smeh.

* Grajski kino. Danes ob 16. uri izbran spored in sv. Miklavž. — Večernje predstave senzacijski vefilm I. in II. del v eni predstavi »Trije legionarji«. Kot do-datek odkrije spomenika kralja Aleksandra I. v Ljubljani.

* Union kino. Samo dva dni pustolovni nemški film »Ljubezenske noči velikega kneza«. V petek odlični francoski vefilm »Kapitan Benoit«.

KINO KAVARNA • KINO BAR

Danes veselo miklavževanje

z velikim varietskimi sporedom, prihodom sv. Miklavža in njegovega spremstva. Prijazno vabljeni!

»Deseti brat« v Studencih

Sokolska dramska družina v Studencih je konec preteklega tedna dvakrat postavila na oder Jurčičevega »Desetega brata« v dramatizaciji br. Frana Černika iz Ruš, ki je prejel pri premieri med odmorom v znak priznanja lep lovorjev venec. Kako dobro so prireditelji s to ljudsko igro pogodili okus Studenčanov, je pokazala razprodana dvorana, tako da se je moralo precej občinstva vrniti od premiere. Igralci so skoro brez izjeme podali svoje vloge močno doživeto, najbolj je ugajal Mlakarjev Deseti brat, N. Kavčičev Krjavelj, M. Kavčičev Dolef ter Majheničeva kot Manica, pa

tudi ostali so želi mnogo priznanja. Režija je bila v preizkušeni rokah br. Korčija, ki je tudi od te strani pripomogel k prodornemu uspehu. S predstavo je bila zvezana topla domoljubna proslava državnega praznika, pri kateri je sodelovala tudi »Enakost«, ki je pela tudi pri nekaterih prizorih za kulisami, ter godba »Drava«, ki je tudi po proslavi prav prijetno izpolnila odmore med posameznimi dejanji. Studenčani bodo igro, ki je tudi pri prvi reprizi popolnoma napolnila dvorano, ponovili v nedeljo, 15. decembra ob 16.

Maksimalni kosmati zaslužki

Za področje okrajnega načelstva v Mariboru desni breg, so določeni po čl. 2 uredbe o kontroli cen na drobno ter na podlagi razpisa bana dravske banovine sledeči najvišji dopustni kosmati zaslužki; za modro galico 10%, za premog pri prodaji od vagona na železniški postaji 5%, pri prodaji iz trgovine 15%, za židno in strešno opkeo 15%, za lesni gradbeni material 20%. Prekrški se bodo kaznovali po čl. 9 uredbe o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije z zaporom do 30 dni in v denarju do 5000 din. Predpisani najvišji kosmati zaslužki so stopili v veljavo 1. decembra 1940.

RAZDELJEVANJE NAKAZNIC ZA KURIVO

Od 9. decembra t. l. naprej se bodo razdeljevale nakaznice za kurivo osebam, katere prejema po sklepu seje mestnega sveta redno mesečno ubožno ali vzgojno podporo, v socialno-političnem uradu mestnega poglavarstva, Ročnovski trg 9, soba št. 3 po sledečem vrst-

nem redu: 9. 12. 1940 osebam z začetno črko rodbinskega imena od A do F, 11. 12. 1940 z začetno črko od G do J, 12. 12. 1940 z začetno črko K do L, dne 13. 12. 1940 z začetno črko K do L, 13. 12. 1940 z začetno črko M do P, 14. 12. 1940 z začetno črko K do Š, 15. 12. 1940 z začetno črko T do Ž. Vsak mora s seboj imeti knjižico, s katero dobiva podporo.

m. Premeščena sta v sodni službi okrajni sodnik Stanko Klas iz Ljutomerja v Maribor in okrajni sodnik Franc Juhart od okrajnega k okrajnemu sodišču v Mariboru.

m. Upokojen je služitelj pri državnem tožilstvu Ivan Zohar, ki je služboval na tem mestu 26 let, pred tem pa je bil paznik v kaznilnici.

m. V jetniški službi je upokojen paznik desetnik v mariborski kaznilnici Valentin Zupančič, na izpraznjeno mesto pa je nastavljen kot paznik Miklavžen Ivan iz Gaberja pri Celju.

m. Poročila sta se v starokatoliški cerkvi Alojz Cof, strojni ključavničar, in Franciška Potočnik, roj. Lešnik, oba iz Studencev.

m. Ves tempo časnikarskega poročanja bomo videli: od prve vesti preko dela urednika in tiskarne do izida časopisa. Še celo polemiko iz današnje kavarniške družbe nam bodo prikazali tiskarji v soboto v Narodnem gledališču. Tam bo izšel tudi časopis.

„Tko rano rani, dvije sreće grabi“

Od sijalice sa ovim znakom vid ne slabi!

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM v malih oglasih stane vsaka beseda št. pri najmanjši oglasušina za te oglase je din 10.— Dražbe preklicati dopisovanju in žentovaniški oglasi din 1.— po besedi Najmanjši znesek za te oglase je din 12.— Debelo tiskane besede se računajo dvojnó Oglasi davak za enkratno objavo znaša din 2.— Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga je vposlati v osemu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409 — Za vse oismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znakma za 3 din.

SLUŽBO DOBI

Išče se dobra **STROJEPISKA** Ponudbe pod »Hitra« na ogl. odd. »Večernika«. 20771-2

SLUŽKINJO za vsa hišna dela sprejemem takoj. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 20760-2

STANOVANJE ODDA

TRISOBNO STANOVANJE z vsem komfortom, v sredini mesta se s 1. decembrom odda. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 20714-5

Lepo **TRISOBNO STANOVANJE** parketirano s kopalnico, se s 1. januarjem odda Aljaževa ul. 4. Magdalensko predmestje. 20777-5

DVOSOBNO STANOVANJE oddam mirni stranki. Principova 9. Melje. 20770-5

SOBA IN KUHINJA se odda starejši stranki brez otrok s 1. januarjem. Studenci. Ciril-Metodova 10. 20764-5

Odda se **ENOSOBNO STANOVANJE** s predsobo in kuhinjo. Ljubljanska 35. vprašati Stritarjeva 45. 20762-5

STANOVANJE IŠČE

Iščem za 1. januar **DVOSOBNO STANOVANJE** ali sobo s kabinetom in kuhinjo Ponudbe s ceno na ogl. odd. lista pod »15. december«. 20761-6

SOBO ODDA

Odda se **LEPA SOBA** s 1. januarjem, Slovenska ul. 34-I. 20772-8

SOBA se odda za 100 din. Makarjeva 13. Studenci. pri kadetnici. 20730-8

POSEST

Prodam **POSESTVO** z 11 orali zemlje. Gačnik 24. p Jarčina. 20769-11

Prodam prtilično, **DVOSTANOVANJSKO HIŠO** (vilo), novozgrajeno. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 20763-11

OBRT - TRGOVINA

• KERAMIKA •

Hišni posestniki in najemniki, pregledite Vaše peči in štedilnike, predno jastopj zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni Anton Rajšp. Maribor. Orožnova 6 kjer si lahko ogledate veliko zalogo. Prvo vrstne ploščice ter peči — Stavbeniki in pečarji popust. 5212-13

TRGOVCI!

Dokler je še zaloga, založite se s celimi orehi in medom, dobite v Medarni, Ljubljana, Židovska ulica 6. 2558-13

DARILA

za Miklavža in Božič; damske torbice, denarnice, listnice, aktovke. Velika izbira pri Šterbal-u. Aleksandrova 42. Trg svobode 6. 20778-13

RAZNO

OZEBLINE NA NOGAH stare 20 ali več let ozdravite v šestih dneh. Navodila brezplačna Pošljite svoj naslov na ogl. odd. »Večernika« pod »Imam ozeblina«. 20776-28

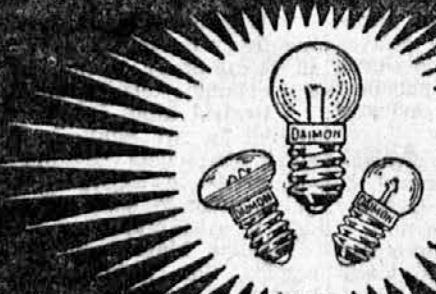

SLUŽBO IŠČE

BRIVSKI POMOČNIK hiter, z večletno prakso, išče mesto ali v pomoč. Naslov v ogl. odd. lista. 20775-3

DAIMON

Pazite pri nakupovanju žepnih baterij DAIMON, da si istočasno nabavite tudi dobre baterije DAIMON in žarnice DAIMON, ker boste potem takem imeli dolgo trajno in jasno svetlobo.

Trgovci in mehaniki, zahtevajte brošplaceni cenik! Dohava samo preprodajalec!

RUDOLF PRPIĆ, Zagreb, Vrhovčeva 13. Tel. 92-44

SMREČICE pripravne za božična drevesca, se prodajo. Ozledati tri posestniku Francu Maizelu. Bistrica pri Rušah. 20767-28

PREŠA nagradni na težo. Wattova 5' kolonija. Ozledati od 10.—12. ure. 20768-28

VEVERICE, DIHURJE, LISICE kune, zajce in vse ostale vrste divjačin kupujem po najvišjih dnevnih cenah. Sprejemam y strojenje in barvanje. Peter Semko, Maribor, Aleksandrova cesta 13. 20774-28

Zamenjam **GRAMOFON (KOVČEG)** v dobrem stanju, in 50 kom skoraj novih plošč za kolo ali dis. stroj, event. tudi prodam Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 20766-28

Dobite v vsaki strokovni trgovini.

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIĆEVA 10
ZAHTEVAJTE BRESPLAČNI CENIK

Prodaja v Mariboru **V. Weixl** in slavnja Jurčičeva 8

Širite „Večernik“!

Miklavževa darila

leba in cenena, za otroke ter odrasle dobite v knjigarni in papirnici **TISKOVNE** zadruga Cankarjeva 1

Albumi, slikanice, knjige, pisarniške potrebščine, nalivna peresa, avtomatični svinčniki, mape itd.